

ƏDALET

Qurucusu:
Adil Minbaşıyev

İctimai-siyasi, hüquq qəzeti

Qəzet 1990-cı ilin
iyulundan çıxır

№ 26 (6119) 18 iyul 2025-ci il

Qiyməti 40 qəpik

LİDERLƏR QARABAĞDA

"Söhbət türk millətinin
gələcəyindən gedirsə,
biz hər kəslə danışmağa hazırıq"

"Söhbət türk millətinin
gələcəyindən gedirsə, biz
hər kəslə danışmağa hazırıq".

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Türkiyə Prezidenti, Ədalət və İnkişaf Partiyasının (AK Partiya) sədri Rəcəb Tayyib Ərdoğan siyasi təşkilatın iclasında deyib.

Prezident eyni zamanda, vurğulayıb ki, tənqidlərə və iradlara açıqdır. "Yətdər ki, bunlar bu millətin xeyrinə olsun. Məsələyə ideoloji müharibələrin və tamamilən fərqli gündəmlərin vasitəsi kimi yanaşmayan hər kəsin - istər müsbət, istər mənfi - fikri bizim üçün önəmlidir. Çünki biz şəxs, mənfəət siyasəti aparmırıq. Biz xırda siyasətlə məşğul olmuruz, biz ölkə siyasəti aparırıq. Ölkəmizin qarşısında yeni bir dövrün qapıları açılır. Türkiyə Əsrli idealimizi addım-addım gerçəkləşdiririk. Terror zəncirini qırmağın astanasındayıq. Yaxın əsrlik səbrimiz artıq öz bəhrəsini verir", - o bildirib.

Aqil Abbas Ağdama köçmək istəyir

"Qarabağda elə bir quruculuq işləri gedir ki, sadəcə inanılmazdır".

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Milli Məclisin növbədənənar sessiyası üzrə iclasında deputat Aqil Abbas deyib.

Onun sözlərinə görə, Prezident İlham Əliyev işlərin yekunlaşmasını 2040-cı il olacağını desə də, bu proses 5 il tez ola bilər: "Bunu Qarabağa gedenlər deyir. Ağdama ilk köçənlərdən biri mən və ailəm olmaq istəyirəm. Əgər qismət olarsa, deputat olaraq qalaramsa, fəaliyyətimi orda davam etdirəcəm".

"Azərbaycan mediasının əsas qayəsi cəhalətlə mübarizə olub"

Azərbaycan mətbuatının
uzun illərdən bəri əsas qayəsi
cəhalətə və xurafata qarşı
mübarizə aparmaq olub.

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Azərbaycan Mətbuat Şurasının sədri Rəşad Məcid Şamaxıda keçirilən "Müasir informasiya məkanı və dini etiqad azadlığı" mövzusunda konfransın açılış mərasimində deyib. O qeyd edib ki, indi də jurnalistlərin bu missiyası davam edir: "Ona görə dini qurumlarla bu mövzu ətrafında toplaşmağımız çox əhəmiyyət daşıyır. Şamaxının ab-havası, ruhani iqlimi isə qısa müddətlik gələcək də bu ab-hava bizi tərk etməyəcək".

GÜNÜN LƏTİFƏSİ

Deyir bostanı belləyirdim. Birdən gördüm ki, yerdə 50 qəpiklik metal pul var. Götürüb cibimə qoydum. Təzədən belləməyə davam edirəm. Görürəm yenə 50 qəpiklik pul. Beləcə düz on dəfə ard-arda.

- Bəlkə xəzinədir?

- Ə, yox ee, sən demə, şalvarımın cibi
deşik imiş.

Bax:səh-2

"Ağdam
şəhərində hazırda
10 minə yaxın şəxs
yaşayır"

"Ağdamın üç kəndinə
köç başlayıb. Ağdam şəhərinə köç olmasa belə şəhər ərazisində 10 minə yaxın əhali yaşayır".

Adalet.az xəbər verir ki, bunu bu gün Baş Prokurorluğun təşkilatçılığı ilə Ağdam şəhərində keçirilən konfransda çıxış edən Ağdam, Füzuli və Xocavənd rayonlarında Azərbaycan Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Emin Hüseynov bildirib. O, həmçinin ərazilərdə aparılan minatəmizləmə işləri ilə bağlı məlumat verib: "Ağdam rayonunun 51,24, Füzuli rayonunun 67,76, Xocavənd rayonunun isə 7,56 faiz hissəsi minalardan təmizlənib. Bundan başqa, bir sıra infrastruktur layihələri həyata keçirilib. Ümumi uzunluğu 593,7 kilometr olan 16 avtomobil yolu, ümumi uzunluğu 47,1 kilometr olan dəmiryol xətti, son səkkiz ay içində bir beynəlxalq hava limanı, 8 yarımsatıya, 4 su anbarı və 6 su kanalı, o cümlədən magistral qaz xətti inşa olunub".

MEDIA nazirlərin adından yayılan xəbərlərə aydınlıq gətirdi

Bir sıra sosial şəbəkə hesablarında Azərbaycan Respublikasının müdafiə naziri və Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri adından guya Belarus

təyyarəsinin Rusiyanın hava məkanında vurulmasına dair "deep fake" texnologiyaları ilə hazırlanmış, heç bir realığı əks etdirməyən açıqlama yayılıb.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi açıqlama yayıb.

Qeyd edirik ki, süni intellektin tətbiqi ilə yaradılmış bu saxta videogörüntülər ictimai rəyi çaşdırmağa yönəlmiş kobud informasiya manipulyasiyası nümunəsidir. Cəmiyyəti yalnız rəsmi mənbələrin verdiyi informasiyaya inanmağa, dövlətin rəsmi mövqeyini ifadə edən məlumatları ölkənin informasiya agentlikləri və digər peşəkar media subyektlərindən əldə etməyə çağırırıq. Azərbaycan vətəndaşlarını, jurnalistləri, ictimai fəalları bu kimi hallara qarşı hər zaman prinsipiallıq nümayiş etdirməyə, saxta və yalan məlumat əsaslı kampaniyaların, "deep feyk" texnologiyaları ilə məzmunayaratma tendensiyasının vüsət aldığı bir şəraitdə sayıq olmağa səsləyirik.

Əbülfət MƏDƏTOĞLU

"Qaldırma dünyanı çiyinlərimə"

Bax:səh-8

Pezeşkian 12 günlük müharibə zamanı yaralanıb

İran prezidenti Məsud Pezeşkian 12 günlük müharibə zamanı İsrailin endirdiyi zərbə nəticəsində yaralanıb.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə İranın dövlət xəbər agentliyi "Fars" məlumat yayıb. Bildirilib ki, İran prezidenti Məsud Pezeşkian iyunun 16-da İsrailin Ali Milli Təhlükəsizlik Şurasının iclasının keçirildiyi binaya endirdiyi hava zərbəsi nəticəsində yaralanıb.

Görüşdə Pezeşkiandan başqa, parlamentin spikeri Məhəmməd-Baqer Qalibaf, məhkəmə sisteminin rəhbəri Qulam Hüseyn Möhseni-Ejei və digər yüksək vəzifəli şəxslər də iştirak ediblər. Məlumatla görə, İsrail binaya ən azı 6 bomba atıb və beləliklə, təxliyə yollarını bağlayıb.

LİDERLƏR QARABAĞDA

Türkmənistan Xalq Məsləhətinin sədri Qurbanqulu Berdiməhəmmədov iyulun 16-da Azərbaycan Respublikasına səfərə gəlib.

“Azərbaycan və Türkmən xalqlarını dərin qardaşlıq ənənələri birləşdirir”

Xalqlarımızı dərin qardaşlıq ənənələri birləşdirir və müstəqillik dövründə bu əlaqələr daha da gücləndi.

Bunu Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev bu gün Türkmənistan Xalq Məsləhətinin sədri Qurbanqulu Berdiməhəmmədov ilə təkbətək görüşü zamanı bildirib.

Görüşdə çıxış edən Prezident İlham Əliyev dedi: “Azərbaycana xoş gəlmisiniz. Sizi səmimiyyətlə salamlayıram. Əminəm ki, səfəriniz Türkmənistan-Azərbaycan qardaşlıq əlaqələrinin inkişafına öz töhfəsini verəcək. Xalqlarımızı dərin qardaşlıq ənənələri birləşdirir və müstəqillik dövründə bu əlaqələr daha da gücləndi. Biz bir çox sahələrdə uğurla əməkdaşlıq edirik və iki ölkə müstəqil siyasət apararaq gələcəyə inamla baxır. Bizim aramızdakı tarixi əlaqələr bugünkü əlaqələr üçün əsas zəmindir və əminəm ki, Sizin səfəriniz bizim münasibətlərimizə yeni təkan verəcək. Siyasi, iqtisadi, humanitar və digər sahələrdə, o cümlədən nəqliyyat, energetika sahələrində bir çox nailiyyətlərimiz var və əlbəttə ki, gələcək əməkdaşlıqla bağlı bu gün fikir mübadiləsi aparacağıq”.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkmənistan Xalq Məsləhətinin sədri Qurbanqulu Berdiməhəmmədov “Sea Breeze” istirahət mərkəzində olublar.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkmənistan Xalq Məsləhətinin sədri Qurbanqulu Berdiməhəmmədov Füzuli şəhərinin dağıdılmış yerlərinə baxıblar. Qonaq şəhərin Baş planı ilə tanış olub.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkmənistan Xalq Məsləhətinin sədri Qurbanqulu Berdiməhəmmədov Şuşa şəhərində inşa edilmiş birinci yaşayış kompleksində olublar.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkmənistan Xalq Məsləhətinin sədri Qurbanqulu Berdiməhəmmədov Yeni Şuşa məscidində tikinti işlərinin gedişi ilə tanış olublar.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkmənistan Xalq Məsləhətinin sədri Qurbanqulu Berdiməhəmmədov Şuşada Heydər Əliyev Fondu tərəfindən bərpa edilən Yaradıcılıq Mərkəzində “Heydər Əliyev və Qarabağ” sərgisi ilə tanış olublar.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkmənistan Xalq Məsləhətinin sədri Qurbanqulu Berdiməhəmmədov Şuşada Bülbülün ev-muzeyində olublar.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkmənistan Xalq Məsləhətinin sədri Qurbanqulu Berdiməhəmmədov Şuşada Yuxarı Gövhər Ağa məscidini ziyarət ediblər.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkmənistan Xalq Məsləhətinin sədri Qurbanqulu Berdiməhəmmədov Şuşada Mehmandarovların malikanə kompleksində olublar.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkmənistan Xalq Məsləhətinin sədri Qurbanqulu Berdiməhəmmədov Cıdır düzündə olublar. Burada Qarabağ atlarının təqdimatı keçirilib. Prezident İlham Əliyev Türkmənistan Xalq Məsləhətinin sədri Qurbanqulu Berdiməhəmmədova “Dostluq” adlı Qarabağ atını hədiyyə edib.

Milli Məclisin 2025-ci ilin yaz və növbədənənar sessiyalarının fəaliyyəti - HESABAT

Xəbər verdiyimiz kimi, Milli Məclisin 2025-ci il üçün yaz sessiyasının sonuncu plenar iclası mayın 30-da keçirilib. Ötən gün keçirilən iclasla Milli Məclisin 2025-ci il üçün növbədənənar sessiyası öz işini bitirib.

Adalet.az-ın məlumatına görə, yaz sessiyasında parlamentin 14 iclası keçirilib, 65 qanun qəbul edilib.

Yəni, 55 qanunda, o cümlədən 2 Konstitusiya qanununda dəyişiklik qəbul edilib, 8 beynəlxalq sənəd təsdiq olunub.

Mayın 8-də parlamentin “Ümummilli Lider Heydər Əliyev müstəqil Azərbaycan Konstitusiyasının müəllifidir” mövzusunda hesr olunan xüsusi iclası keçirilib. Bu mövzuda keçirilən digər tədbir Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin təşkil etdiyi elmi-praktik konfrans olub. Eyni mövzuda Qarabağ Universitetinin bir qrup tələbəsi ilə də görüş keçirilib.

Sessiya dövründə 3 ictimai dinləmə və 3 ictimai müzakirə təşkil olunub. Milli Məclis 5 beynəlxalq tədbirə ev sahibliyi edib.

Yaz sessiyasında Milli Məclisin 60 deputatı 32 ölkəyə 50 səfər həyata keçirib. Deputatlarımız 13 beynəlxalq təşkilatın tədbirlərində iştirak və çıxış ediblər. Millət vəkilərimiz Rumıniyada keçirilən prezident seçkiləri və Tacikistanda keçirilən parlament seçkilərini müşahidə ediblər. 41 ölkənin və 8 beynəlxalq

təşkilatın 48 nümayəndə heyəti, ümumən 443 nəfər xarici qonaq Milli Məclisdə olub.

Milli Məclis sədrinin 4 ölkəyə rəsmi və 3 ölkəyə işgüzar səfərləri olub. Spiker Milli Məclisdə 3 ölkənin dövlət başçıları, 16 ölkənin parla-

Milli Məclisin sədri Sahib Qafarovanın parlamentin yaz sessiyasının 2025-ci il mayın 30-da keçirilmiş sonuncu plenar iclasını bağlı elan edərkən deyib ki, 85 deputat növbədənənar sessiyanın çağırılması üçün ona

ment sədrləri və sədr müavinləri, 3 beynəlxalq təşkilatın rəhbərləri, 2 ölkənin icra hakimiyyəti orqanı və partiya nümayəndələri, 7 dövlətin Azərbaycandakı səfirləri ilə görüşlər keçirib.

Yaz sessiyası dövründə Milli Məclis Gürcüstan və Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin parlamentləri ilə əməkdaşlıq haqqında, eləcə də Milli Məclisin sədrlik etdiyi Qoşulmama Hərəkatının Parlament Şəbəkəsi ilə Türk Mədənyyəti və İrsi Fondu arasında, həmçinin Tolerantlıq və Sülh Təşkilatı arasında memorandumlar imzalanıb.

Milli Məclisin 2025-ci il növbədənənar sessiyası

müraciət edib. Növbədənənar sessiya dövründə - iyulun 3-dən iyulun 14-dək Milli Məclisin 7 iclası keçirilib. 45 qanun və qərar, o cümlədən 2 Konstitusiya qanunu qəbul olunub, 5 beynəlxalq müqavilə və konvensiya təsdiq edilib.

Milli Məclisdə 2 ictimai dinləmə keçirilib. Milli Məclisin ev sahibliyi ilə Bakıda Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı Parlament Assambleyasının 65-ci Baş Assambleyası təşkil edilib. Tədbirdə təşkilatın üzvü olan 10 ölkə parlamentinin və 8 beynəlxalq təşkilatın 115 nəfərədək təmsilçisi iştirak edib.

Milli Məclisin 19 deputatı 11 xarici ölkəyə 24 səfər həyata keçirib. Deputatlarımız 7 beynəlxalq təşkilatın tədbirlərində iştirak ediblər. 18 xarici ölkənin və 6 beynəlxalq təşkilatın 30 nümayəndə heyəti, ümumən 144 nəfər xarici qonaq Milli Məclisdə olub.

Milli Məclisin sədri Azərbaycanı səfərdə olan 3 ölkənin parlament sədrləri və 9 ölkənin ombudsmanları ilə görüşlər keçirib. Spikerin 3 ölkəyə işgüzar səfərləri olub. O, Pakistan və Belçikanın Azərbaycandakı səfirləri ilə görüşüb.

Məlumat üçün bildirək ki, Milli Məclisin Daxili Nizamnaməsinə əsasən, Milli Məclis hər il iki növbəti yaz və payız sessiyalarına yığılır. Yaz sessiyası fevralın 1-də başlanır və mayın 31-dək davam edir. Payız sessiyası sentyabrın 30-da başlanır və dekabrın 30-dək davam edir.

Səlahiyyəti dövründə Milli Məclis ildə iki dəfə - iyul ayının 15-dən avqust ayının 30-dək və yanvar ayının 1-dən 15-dək tətillə buraxılır. Tətil dövründə Milli Məclisin növbədənənar sessiyası çağırıldıqda Milli Məclisin tətili növbədənənar sessiyanın keçirildiyi müddətə dayandırılır.

Milli Məclisin Sədri Azərbaycan Respublikası Prezidentinin və ya Milli Məclisin 42 deputatının tələbi əsasında Milli Məclisin növbədənənar sessiyanı çağırır.

"Minalar Qarabağda yanğınların söndürülməsini çətinləşdirir"

Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərində havalarda isinməsi ilə əlaqədar yanğınların başvermə və sürətlə yayılma təhlükəsi var, həmin ərazilərdə çoxsaylı minaların basdırılması isə yanğınların söndürülməsini çətinləşdirir.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə Fövqəladə Hallar Nazirliyinin (FHN) əhaliyə müraciətində qeyd edilib.

Bildirilib azad olunmuş ərazilərdə meşə fondu, flora və faunanın zənginliyini nəzərə alsaq, yanğın təhlükəsizliyi ilə bağlı kiçik ehtiyat-

sızlıq və ya məsuliyyətsizlik böyük fəsadlara səbəb ola bilər:

“Təəssüflə qeyd olunmalıdır ki, FHN tərəfindən aparılan kütləvi maarifləndirmə iş-

lərinə baxmayaraq, xüsusilə son günlər Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarının ərazilərində müxtəlif istiqamətlərdə açıq sahə və meşə massivlərində yanğınlar qeydə alınıb, yalnız yanğınsöndürənlərin

fədakarlığı sayəsində həmin yanğınların böyüyərək daha ağır fəsadlara səbəb olmasına imkan verilməyib. Yuxarıda qeyd olunanları nəzərə alaraq, Fövqəladə Hallar Na-

zirliyi işğaldan azad olunmuş ərazilərdə yaşayan və fəaliyyət göstərən, eləcə də müxtəlif məqsədlərlə həmin ərazilərə səfər edən vətəndaşlara müraciət edərək xüsusilə havalarda isti və quraq keçdiyi yay aylarında yanğın təhlükəsizliyi qaydalarına ciddi riayət etməyə və bununla da Qarabağ və Şərqi Zəngəzurumuzun füsunkar təbiətinin, fauna və florasının qayğısına qalmağa çağırır”.

Bildirilib ki, müəssisə və təşkilatlarda yanğına qarşı rejimə ciddi əməl olunmalı və yanğına səbəb ola biləcək hallara yol verilməməlidir.

Azərbaycanda hərbiçilərin pensiyalarında dəyişiklik ediləcək?

Hərbi qulluqçuların pensiyalarının hesablanması ilə bağlı hər hansı bir qanunvericiliyə dəyişiklik layihəsi müzakirə edilmir.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə report-un sorğusuna cavab olaraq Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiə Nazirliyindən bildirilib.

Qeyd olunub ki, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən genişmiqyaslı sosial islahatlar çərçiv-

vəsində hərbi qulluqçuların sosial rifahının yaxşılaşdırılması daim diqqət mərkəzində saxlanılır:

“Hərbi qulluqçuların sosial müdafiəsinin daha da

gücləndirilməsi məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər prioritet məsələlərdəndir. Lakin hazırda həmin şəxslərin pensiyalarının hesablanması ilə bağlı hər hansı bir qanunvericiliyə dəyişiklik layihəsi müzakirə edilmir.

Hərbi qulluqçuların və hərbi rütbəliyədən olan pensiyaçıların sosial rifahı dövlətin daim diqqət mərkəzindədir və bu istiqamətdə tədbirlər qarşıdakı dövrdə də davam etdiriləcək”.

Məlumat üçün bildirək ki, bir qrup hərbiçisi pensiyalarının hesablanması ilə bağlı qanunvericilikdə dəyişikliklərin edəcəyinə dair fikirlər səsləndirilib.

İddia edilib ki, pensiya hüququ yaranan hərbiçilər pensiyaya çıxdıqları zaman hərbi xidmət dövründə əldə etdikləri əlavələr onların pensiya məbləğlərinə hesablanmayacaq və pensiyaları daha az olacaq.

Mətbuat Şurasında "Sputnik

Azərbaycan Mətbuat Şurası İdarə Heyətinin iclası keçirilib.

Mətbuat Şurasından Adalət.az-a verilən məlumata görə, iclasda Rusiya Jurnalistlər İttifaqının "Sputnik Azərbaycan" agentliyinin əməkdaşlarının həbsi ilə bağlı xarici təşkilatlar, jurnalist və hüquq-müdafiə assosiasiyalarına məktubu, həmçinin, həmin məktuba cavab olaraq Şüranın beynəlxalq ictimaiyyətə ünvanladığı müraciət müzakirə olunub.

MŞ sədri Rəşad Məcid rəhbərlik etdiyi qurumun sözügedən mürcəiatinin rus və ingilis dillərində olmaqla, dünyanın bir çox aparıcı qurumlarına və onların rəhbər şəxslərinə göndərildiyini diqqətə çatdırıb. O vurğulayıb ki, Şuranın sənədində RJN-in "Sputnik Azərbaycan"la əlaqədar durumu söz azadlığının pozulması kimi təqdim etməsinin yolverilməzliyi əsaslandırılıb.

MŞ İdarə Heyətinin üzvü, Beynəlxalq Əlaqələr Komissiyasının sədri Müşfiq Ələsgərli Rusiya mediasındakı anti-Azərbaycan meyillərin hər zaman özünü göstərdiyini deyib. Komissiya sədri 2022-ci ildə ölkəmizin media resurslarının Rusiya ərazisində yayımının bloklandığı da vurğulayıb: "Halbuki Azərbaycan müharibə şəraitində olduğu dövəmdə Rusiyanın kütləvi informasiya vasitələrinə münasibətdə analoji addım atılmamışdı. Baxmayaraq ki, ölkənin media orqanlarında Azərbaycanla əlaqədar yanlış, yolverilməz qərəzli təsəvvürlər formalaşdırılır, 44 günlük müharibə, azqala, işğalçılıq aktı qismində qiymətləndirilir".

MŞ idarə Heyətinin üzvü, Milli Məclisin deputatı Elçin Mirzəbəyli bildirib ki, "Sputnik Azərbaycan" 2022-ci ildə də ölkəmizlə bağlı təxribatçı mövqe tuturdu.

MŞ İdarə Heyətinin üzvü.
"Azxeber.com" saytının baş
redaktoru Hacıbəy Heydərlı
diqqəti Rusiya mediasının
təmsilçilərinin, xüsusən, "Te-

legram" platformasında anti-Azərbaycan fəaliyyət həyata keçirmələrinə çəkib və belə hallara münasibətdə zəruri tədbirlərin görülməsinin vacibliyini əsaslandırıb.

MŞ sədrinin müavini, Bakı Dövlət Universitetinin Jurnalistika fakültəsinin dekani Vüqar Zifəroğlu Rusiyanın media cameəsində Azərbay-

cana qarşı qərəzli münasibətin hər zaman özünü göstərdiyindən söz açıb və Şuranın məlum müraciətinin beynəlxalq ictimai rəydə müsbət qarşılanacağına inandığını bildirib.

MŞ İdarə Heyətinin üzvü, BDU-nun Jurnalistika fakültəsinin kafedra müdiri, professor Qulu Mehərrəmli çıxışında Şuranın müraciətinin kifayət qədər dolğun mahiyyətə daşıdığını deyib. O bildirib ki, sənəd ölkəmizin media cameəsinin tutarlı məsəjidir. Q.Mehərrəmli, habelə, ölkəmiz barədə yanlış təsəvvürlərin qarşısını almaq məqsədi ilə Azərbaycan mediasında hazırlıqlı qrupların formalaşdırılmasının əhəmiyyətindən də söz açıb.

MŞ İdarə Heyətinin üzvü, "Yeni Müsavat" Media Qrupunun rəhbəri Rauf Arifoğlu bildirib ki, Rusiya mediası ilə ideoloji müharibənin bundan sonra da davamlı olacağı bir-mənəlidir.

MŞ İdarə Heyətinin üzvü,
politoloq Yeganə Hacıyeva
çıxışında media sahəsindəki
anti-Azərbaycan yönümlü

beynəlxalq təmayüllərə qarşı mübarizənin daha fundamental aparılması üçün bu sahə ilə bağlılığı olan ekspertlərin ideoloji fəaliyyətə cəlb edilməsinin zəruriliyi üzərində dayanıb.

Toplantıda Mətbuat Şurasının məlum müraciətinin Rusiyanın media cameəsi tərəfindən hiddətlə qarşılan-

nin Kremlin gündəliyinin təbliğinə yönəlmiş informasiya və təbliğat kampaniyaları aparmaları düşünülmüş strategiya halını alıb.

Üçüncüsü, Azərbaycanın hüquq-mühafizə orqanlarının işi qanunvericiliyə uyğundur. Hazırda İ.Kartavix və Belovsola bağlı istintaq aparılır. RJL-nin, eləcə də Rusiyanın media cəməsinin ayrı-ayrı təmsilçilərinin istintaqın nəticələrini gözləmədən adları çəkilən şəxslərin saxlanılma-
larını söz əsədləli müstəvisinə daşımaları jurnalistik standartları ilə manipulyasiya və beynəlxalq ictimai rəyi yanlış məlumatlandırmaq cəhədidir. Bu cəhdlərin işə heç bir faydası olmayacaq.

Eyni zamanda, bu cəhdlər onu göstərir ki, Rusiyada jurnalistlər əsasız yərə saxlanıldıqlarından, həbslə üzləşdiklərindən ölkənin media industriyasının təmsilçiləri üçün Azərbaycanı durumun gerçək əsaslarını mövcudluğunu düşünmək çox çətinidir. Onların mühakimələri ölkələrində gördükləri xoşagəlməz mənzərələrdən yayınmaqnaşır. Yaxşı olar ki, həmin mənzərələrin oxşarını Azərbaycanda axtarmaq və tapmaq kimi mənasız işə vaxt ayırmıqdan uzaq durub əsl həqiqətlərin açıqlanmasını gözləsinlər.

MŞ idarə Heyətinin iclasında o da vurğulanıb ki, Rusiyanın anti-Azərbaycan yönümlü fikir daşıyıcıları ədalət prinsiplərinə kölgə gətirə bilməyəcəklərinin fərqinə varmalıdırlar. Belələri, ilk növbədə, Rusiyada söz azadlığına, jurnalist hüquqlarına aşkar həqarət hallarına cəbhə açmalıdırlar. Bunu bacarmayıb, Azərbaycana qarşı beynəlxalq miqyasda mənfi rəy formalaşdırmaq istəmələri kənardan güllüc görünür. Şüaranın mürcəciyyətinə həqarətli münasibətlə yanaşan D.Kiselyova gəlincə, o, güllücə durumun bənzərsiz və təkrarsız mənfəi pəsonajından başqa bir şey deyil.

DTX kibercinayətkarları ifşa etdi

Bakı şəhəri Səbail rayon məhkəməsində Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətində (DTX) davam edən cinayət işi üzrə təqsirləndirilən Azərbaycan vətəndaşı Hacıyev Nihad Əhməd oğlu barəsində həbs qətimkan tədbiri seçilib.

Adalet.az xəbər verir ki, "darknet" tipli internet resursunun yaradılması və idarə edilməsi, orada fərdi məlumatların, qanunla paylaşılmış qadağan olunan sərf məlumatların satışı ilə məşğul olan Nihad Hacıyev DTX-nin həyata keçirdiyi əməliyyat-texniki tədbirlər zamanı ifşa edilmiş kibercinayətkar qrupun üzvlərindən biri kimi həbs olunub.

Belə ki, o, əlaqəsində olan digər şəxslərlə birgə "xeberox.az" və digər informasiya portallarına kiberhücumlar təşkil edib, qeyd olunan saytın idarəetməsini ələ keçirərək xəbərlərin məzmununu dəyişdirib, "Çarxla Qazan.apk", "Paypal.apk" və s. adlı, tərkibində zərərli kodlar olan mobil tətbiqləri insanların mobil telefonlarına yükləməklə onların şəxsi məlumatlarını qanunsuz ələ keçirib.

Nihad Hacıyev, həmçinin Azərbaycanda fəaliyyət göstərən bir sıra şirkətlərin və qurumların ("İrşad Electronics", "Baku Electronics", "Xəlf Bank" və s.) rəsmi internet səhifələrinə bənzər "domen"lər əldə edib saxta saytlar yaradaraq, onları həqiqi internet səhifələri kimi sosial şəbəkələrdə təqdim edib, endirim kampaniyaları adı altında istifadəçilərin fərdi məlumatlarını kütləvi şəkildə keçirib.

Diqqət çəkən məqam ondan ibarətdir ki, dəstə üzvləri, həmçinin digər insanlar və şirkətlərə məxsus istənilən mobil nömrəni təqdim edərək aldadıcı zəng etmək imkanı verən "Call Spoofing" kiberhücum alətlərini istifadə etməklə zənglər edib, şirkətlərin aından insanlara saxta sms-lər göndərərək onları aldatmağa nail olub, belə onlayn xidmətlərin satışını da təşkil ediblər.

Məhkəmə Nihad Hacıyevin barəsində həbs müddətini ilkin olaraq 3 ay müddətinə müəyyən edib.

***Əhməd İsmayılov: Son 5 ildə media
islahatlarının əsas məqsədi
informasiya mühitini qorumaqdır***

Son 5 ilə yaxın dövr ərzində həyata keçirilən media islahatlarının əsas məqsədi Azərbaycanın informasiya mühitinin qorunması, jurnalistikanın potensialının gücləndirilməsidir.

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Medianın İnkişafı Agentliyinin (MEDİA) İcraçı direktoru Əhməd İsmayilov kilsəçiliklə bağlı keçirilən "İslamda kilsəçilik" adlı forumda çıxış edərkən deyib.

Onun sözlərinə görə, media islahatlarının töhfələrindən biri dövlətin gənclərin media sahəsinə marağının formalaşması prosesini dəstəkləməsidir:

"Biz artıq media islahatlarının ilkin nəticələri barədə danışa bilərik. Əminliklə vurğulaya bilərik ki, mediasızın işində ciddi keyfiyyət dəyişikliyi özünü göstərməkdədir. Azərbaycanca gənclərin özünü ifadə etməsi, öz potensialını reallaşdırması üçün münbit və əlverişli şərait var. Azərbaycanın istedadlı gəncləri öz bilik və bacarıqlarını media sahəsində də realizə etmək üçün səylərini əsirgəməyəcəklər. Bu prosesdən qazanan Azərbaycan mediası, bütövlükdə ictimai fikrimiz olacaqdır".

Ə.İsmayılov əlavə edib ki, indi dövrün çağırışları, zamanın tələbləri dəyişib:

"Klassik maarifçilərimizdən fərqli olaraq Azərbaycan gənci indi müstəqil dövlətin vətəndaşıdır. Vətən müharibəsində zəfər çalan Azərbaycan gənclərinin qarşıya qoyduqları məqsədlərə çatması üçün dövlətimiz tərəfindən bütün lazımı dəstək göstərilməkdədir".

Nicat

Şəxsiyyət vəsiqələrinin forması dəyişir

Azərbaycanda şəxsiyyət vəsiqəsinin forması və üzərində olan məlumatların dairəsi dəyişir.

Adalet.az xəbər verir ki, bu, Milli Məclisin keçirilən iclasında müzakirəyə çıxarılan "Azərbaycan Respublikası vətəndaşının şəxsiyyət vəsiqəsi haqqında" qanuna təklif olunan dəyişiklikdə əksini tapıb. Azərbaycan Respublikası vətəndaşının şəxsiyyət vəsiqəsi səyahət sənədi kimi də (Türkiyəyə münasibətdə) istifadə olunur. Şəxsiyyət vəsiqəsinin üzərində şəxsin ünvanı barədə məlumatın əks olunmaması vəsiqənin istifadəsi üzrə bəzi çətinliklərə səbəb olur. Bu baxımdan, şəxsiyyət vəsiqəsinin formasında və üzərində olan məlu-

matların dairəsində dəyişiklik edilməsi zərurəti yaranmışdır. Buna görə də şəxsiyyət vəsiqəsində əks olunan məlumatların tərkibinin yenilənməsi təklif olunur. Belə ki, şəxsiyyət vəsiqəsində göstərilən məlumatlara yaşayış yeri və vətəndaşlıq məlumatları əlavə edilir. Eyni zamanda elektron daşıyıcıda (çipdə) əvvəlki variantla müqayisə

sədə yalnız daha zəruri məlumatların təklifi olunur. Təklif olunan digər dəyişiklik ondan ibarətdir ki, vətəndaşın ailə vəziyyəti, valideynləri, uşaqları, hərbi vəziyyəti və digər məlumatlar artıq birbaşa elektron daşıyıcıda deyil, İMAS (idarəərarası avtomatlaşdırılmış məlumat-axtarış sistemi) vasitəsilə saxlanılacaq və kriptografik mühafizə olunacaq. Şəxsiyyət vəsiqəsi ilə bağlı məlumatların kriptografik mühafizəsi, onların məxfiliyinin, bütövlüyünün və icazəsiz müdaxilədən qorunmasının təmin olunması məqsədini da-

Rüstəm Hacıyev

ABŞ prezidenti Putinə 50 gün vaxt verdi

Tramp deyəsən rəqəmlərlə oynaya-oynaya prezidentlik müddətini başa vurmaq istəyir

"Əgər 50 gün ərzində Putin Ukrayna ilə razılaşa bilməsə, onda Rusiya Federasiyasına və onunun ticarət tərəfdaşlarına qarşı təhlir sanksiyalar tətbiq ediləcək"- deyə amerikan lider yenə növbəti müddətini elan edərək, coşub-daşdı

Ağ Evin sahibi Vaşinqtonda NATO-nun baş katibi Mark Ryutte ilə görüşdə, bəyan edib ki, antirusiya sanksiyaları sərtləşdirilə bilər.

"Əgər 50 gün ərzində razılaşma (Rusiya ilə Ukrayna arasında) əldə olunmasa, biz (Moskvaya qarşı) çox ağır gömrük rüsumları tətbiq edəcəyik"-deyə Tramp bildirib. ABŞ prezidentinin sözlərinə görə, bu 100 faizə yaxın bir rəqəm olacaq. Amerikan lider əlavə edib ki, "biz Rusiyadan narazılıq, mən çox narazıyam".

Birləşmiş Ştatların yeni prezidenti, deyəsən rəqəmlərlə baş qata-qata, prezidentlik müddətini başa vurmaq istəyir. Əvvəl müharibəni 24 saata, daha sonra 24 həftəyə, altı aya və s. bitirəcəyi vədləri baş tutmadı. Yəqin indi də, ümid edir ki, 50 günə ruslarla ukraynalılar bir-birilərilərini qırıb qurtararlar.

Rusiya prezidenti açıq şəkildə, Kremlin rüporu, "sadiq köpəyi" Vladimir Solovyovun diliylə bəyan edir ki, "bizə sülh lazım deyil, bizə qələbə lazımdır". Tramp isə, NATO-nun baş katibi Ryutte ilə, Ukraynaya Rusiyanın dərinliklərini və hətta Moskvanı vurmaq üçün uzaqməsafəli raket sistemləri göndərməyi müzakirə edir.

Bu isə o deməkdir ki, hələ uzun müddət Moskva Ukraynanın, Kiyev isə, Rusiyanın şəhər və kəndlərinin altını üstünə çevirəcəklər...

Donald Trampın prezident seçilməsində İlon Maskın müstəsna rol oynadığına kimsə şübhə etmir, Maskın özü də bunu açıq elan edir. Az müddət sonra Trampa aralarında yumşaq desək ciddi fikir ayrılığı yaranması da, kimsəyə sirr deyil. Trampın Maskın hansı təklifini qəbul etməməsinin əsas səbəbi kimi, guya iqtisadi tərəf göstərsə də, başqa qeyri adi-məsələn dünyaya ağılıq etmək üçün, boş-boş vədlər vermək əvəzinə, insanlara "terapiya şoku" yaşatmaq təklifi də, ola bilərdi və ya həqiqətəndə olub...?

Dünyanın internet resurslarına və hazırda cəmiyyətdə sürətlə irəliləyən süni intellekt məkanına da, Maskın müdaxilə etmək imkanlarını nəzərə alsaq, onda onun Trampa təkliflərinin nə qədər effektiv olduğunu sübut etmək üçün, guya "son vaxtlar gündədə görünməmiş partlayışlar baş verə biləcəyi və bu partlayışların yer kürəsində ciddi fəsadlar törətməyəcəyi, lakin, guya yer ətrafı süni peykləri məhv edəcəyi və bununla da, dünyada internet, mobil telefonların, elektron vasitələrin fəaliyyətlərinin dayanacağı və yaqin ki, bir daha bərpası mümkün olmayacağı" barədə verdiyi bəyənətlər o qədər inandırıcı görünməsə də, hər halda diqqətə almaqda da, olma.

Bir anlıq təsəvvür etsək ki, Maskın dedikləri baş versə, dünyanı hansı fəlakətlər gözləyə bilər? Ən azından, bu gün dünya əhalisinin 70-80 faizinin Interneti həyatlarının əsas parçasına çevirdiyini, bir növ asılılığını nəzərə alsaq, onda insanlar, narkomaniyaya qurşanmış narkotik istifadəçilərinin, narkotik tapmayanda necə əzab çəkdikləri, anlaşıq hala gəldikləri vəziyyətinə düşməsi kimi halları təhlükəsiylə qarşılaşa bilərmiz? Mask, insanlara " terapiya şoku" yaşatmaqla Trampa, əslində onun, təklifində nə qədər haqlı olmasını göstərmək istəməzmi?

Yəqin, ABŞ prezidenti də, çoxları kimi Maskın bəyənətlərini "blef" kimi qəbul edir və ona görə də, özünün nəticəsiz rəqəmləri ilə sonsuzluğa, daha doğrusu, prezidentlik müddətinin sonuna qədər getməyə üstünlük verir.

Daha 50 gün gözləyək, sonra yenə 60 gün, altı ay... sonra ABŞ-da növbəti prezident seçkiləri başlayır, və sairə, və ilaxır...

Ukraynada isə, çox təəssüf ki, qanlı müharibə daha da amsızlıqla, çoxsaylı insan tələfatları, şəhər və kəndlərin xarabalıqlara çevrilməsi ilə davam edir...

“Süni intellekt 2029-cu ildə daha ağıllı olacaq”

Milyarder və texnoloji yenilikçi İlon Mask iddia edir ki, süni intellekt (Sİ) artıq 2026-cı ildə insan səviyyəsini keçəcək, 2029-cu ilə qədər isə bütün bəşəriyyətin intellektual səviyyəsindən üstün olacaq.

Adalet.az-ın məlumatına görə, bu barədə Mask "FOX Business"ə istinadla məlumat verib. O, "X" sosial şəbəkəsində yazıb: "Gələcək il süni intellekt hər hansı bir insandan daha ağıllı olacaq. 2029-cu ilə qədər süni intellekt, ehtimal ki, bütün insanların birləşdiyindən daha ağıllı olacaq". Mask həmçinin süni intellektin potensial təhlükələrindən narahat olduğunu bildirib və bu sahədə sərt tənzimləmə tədbirlərinə ehtiyac duyulduğunu vurğulayıb. Mask xəbərdarlıq edib ki, süni intellekt yanlış şəkildə idarə olunarsa, bu texnologiya "sivilizasiyanın məhvini" səbəb ola bilər. İlon Mask uzun müddətdir süni intellektin etik və texnoloji risklərinə diqqət çəkir və bu sahədə global miqyasda nəzarət və cavabdehlik mexanizmlərinin gücləndirilməsini müdafiə edir.

Bu hallarda media subyektləri Media Reyestrindən çıxarılacaq

Media subyektlərinin Media Reyestrindən çıxarılacağı hallar təkmilləşdirilir.

Adalet.az xəbər verir ki, "Media haqqında" qanuna təklif edilən dəyişiklik layihəsi parlamentin keçirilən növbədənkənar sessiyası üzrə növbəti iclasında müzakirəyə çıxarılıb.

Layihəyə əsasən, aşağıdakı hallarda da media subyektləri Media Reyestrindən çıxarılacaq:

- media subyektləri (audiovizual media subyektləri istisna olmaqla) tərəfindən digər media subyektinin informasiyasını və proqramlarını istinad etmədən dərc etdikdə, abunəlik və ya müqavilə olmadıqda media subyekti digər media subyektinin hər bir informasiyasının yalnız üçdə birindən çox olmayan hissəsini istinad etməklə istifadə etmək tələbini pozduqda, mediada dərc olunan və (və ya) yayımlanan informasiyaya dair tələblər) tələblərinin pozulmasına görə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən il ərzində 2 (iki) dəfə xəbərdarlıq edildikdən sonra həmin pozuntular təkrar törədildikdə;

- media subyektinin (audiovizual media subyektləri istisna olmaqla) fəaliyyətinin onun təsisçisi (iştirakçısı) olmayan xarici ölkələrin fiziki və ya hüquqi şəxsləri, onların filial və nümayəndəlikləri, həmin şəxslərin Azərbaycan Respublikasında təsis etdikləri hüquqi şəxslər, habelə xarici ölkələrin dövlət qurumları tərəfindən maliyyələşdirilməsi aşkar edildikdə. Qanuna əsasən, xarici ölkələrin hüquqi və fiziki şəxsləri çap mediası və onlayn media subyektlərinin hər bir məhsulunun yalnız 25 (iyirmi

beş) faizədək olan hissəsinə sponsorluq edə bilərlər.

- onlayn media subyektlərinin özlərinin veb-saytlarında qanunda tələb olunan məlumatları göstərmədiyi və ya yanlış göstərdiyi, çap mediası subyektləri çap mediası məhsulunun hər bura

xılışında adı, VÖEN-i, məsul redaktorun soyadı, adı və atasının adı, sıra sayı və çapdan çıxdığı tarix, çapa imzalanma vaxtı (qrafiklə təyin olunmuş və faktiki vaxt), poçt indeksi, tirajı, qiyməti, "Sərbəst qiymət" və ya "Pulsuz" qeydləri, çap mediası subyektinin və çap mediası məhsulunun istehsal edildiyi mətbəənin adı, ünvanı və əlaqə vasitələri barədə məlumatları göstərmədiyi aşkarlandıqda;

- media subyektinin (audiovizual media subyektləri istisna olmaqla) təsisçisi (iştirakçısı) və ya idarəetmə orqanının rəhbəri ağır və xüsusilə ağır cinayətlərə görə məsuliyyətə cəlb edildikdə;

- yetkinlik yaşına çatmayan şübhəli, təqsirləndirilən və ya zərər çəkmiş şəx-

slərin şəxsiyyəti barədə hər hansı məlumatların həmin şəxslərin və onların qanuni nümayəndələrinin razılığı olmadan yayılmasına görə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən il ərzində 3 (üç) dəfə xəbərdarlıq edildikdən sonra həmin pozuntuları təkrar törədildikdə;

- informasiya agentliklərinin azı 20 (iyirmi) media subyekti ilə informasiya verilməsi (əldə edilməsi) haqqında müqaviləsi olmadıqda, azı 5 (beş) xarici ölkədə jurnalisti akkreditasiya olunmadıqda, həmçinin, hər ay 20 (iyirmi) gün ərzində gündəlik dərc etdiyi kütləvi informasiyanın ümumi həcmindən azı 80 (səksən) faizi qanunda nəzərdə tutulan tələblərə cavab vermədikdə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən il ərzində 2 (iki) dəfə xəbərdarlıq edildikdən sonra həmin pozuntular təkrar törədildikdə;

- Azərbaycan Respublikasında filial və ya nümayəndəlik yaratmış xarici media subyekti tərəfindən mediada dərc olunan və ya yayımlanan informasiyaya dair tələblər pozulduqda.

Qeyd edilib ki, media subyektinin adından sui-istifadə edən, media etikasına zidd fəaliyyət göstərən, ictimai rəyde qeyri-peşəkar imici dəyişməyən media resurslarına qarşı cəmiyyət dövlətdən daha ciddi addımlar atılmasını gözləyir. Bu tələbi və dövlətin informasiya təhlükəsizliyi prinsiplərini əsas götürərək qanuna edilən dəyişikliklə Medianın inkişafı Agentliyinin informasiya mühitinin çirkləndirilməsi hallarına qarşı fəaliyyətinin çevikliyi təmin ediləcək.

Dəyişiklik layihəsi səsverməyə çıxarılaraq III oxunuşda qəbul edilib.

Pezeşkian: “İran diplomatiya pəncərəsinin açıq olduğuna inanır”

İran hələ də diplomatiya pəncərəsinin açıq olduğuna inanır.

Adalet.az-ın məlumatına görə, bunu İran prezidenti Məsud Pezeşkian xaricdə yaşayan iranlılara müraciətində bildirib.

Onun sözlərinə görə, İran sülh istiqamətini ciddi şəkildə və bütün siyasi potensialların səfərbər olunması ilə izləyir.

İran prezidenti bildirib ki, İran diplomatiya, konstruktiv qarşılıqlı anlaşma tərəfdarı və müharibəyə qarşıdır. Müharibənin kölgəsini ölkədən uzaqlaşdırmaq üçün İran təbii hüququnu müdafiə etməklə bütün siyasi və diplomatiya sərmayəsindən istifadə edəcək.

"İran dəfələrlə elan edib ki, İranın doktrinası dinc məqsədli nüvə proqramıdır. Bu çərçivədə İran ABŞ tərəfi ilə 5 raund danışıqlar aparıb. Lakin 6-cı raunda hazırlıq olduğu vaxtda İsrail ABŞ-nin dəstəyi ilə İran hücum edib və çoxlu sayda yüksək rütbəli hərbi, nüvə alimləri və mülki vətəndaşlar öldü", - deyə o qeyd edib.

Xatırladaq ki, 13 iyun şəhər saatlarında İsrail İrana hərbi hava zərbələri endirib. Zərbələr nəticəsində çoxlu sayda yüksək səviyyəli hərbi, generallar, nüvə alimləri və başqa yüksək səviyyəli

rəsmilər ölüb. Elə həmin günün axşamı, İran "Doğru Vəd III" əməliyyatı ilə İsrailə cavab verib: Tel-Əviv daxil olmaqla bir çox yerlərə yüzlərlə ballistik raket, pilotsuz uçuş aparatı buraxılıb, bu da mülki itkilərə və geniş-miqyaslı dağıntılara yol açıb.

Xatırladaq ki, 22 iyunda ABŞ İranın üç nüvə obyektinə hərbi hava hücumları edib. Hava hücumları nəticəsində İranın nüvə obyektlərinin məhv edildiyi qeyd olunub.

Əlavə edək ki, 23 iyun axşam saatlarında İran ABŞ-nin Qətərdəki hərbi bazasına hava zərbələri endirib.

24 iyunda İsrail baş nazirinin ofisi İsrail hökumətinin ABŞ prezidenti Donald Trampın vasitəçiliyi ilə İranla atəşkəsə razılaşdığını elan edib.

İranın Ali Milli Təhlükəsizlik Şurası da bəyanat yayaraq hücumların dayandırıldığını qeyd edib.

Əlavə edək ki, 12, 19, 26 aprel, 11 may və 23 may tarixlərində İran və ABŞ arasında İranın nüvə proqramı ilə əlaqədar dolayı müzakirələrin 5 raundu keçirilib. Dolay müzakirələr Oman Kralığının xarici işlər naziri Seyid Bədr Əlbusəidin vasitəçiliyi, İran nümayəndə heyətinə xarici işlər naziri Seyid Abbas Araqçı və ABŞ nümayəndə heyətinə ABŞ-nin Yaxın Şərq məsələləri üzrə xüsusi nümayəndəsi Stiv Uitkofun başçılığı ilə təşkil olunub. Müzakirələrin 1, 3 və 4-cü raundu Oman paytaxtı Məsqətdə, 2-ci və 5-ci raundu isə İtaliya paytaxtı Romada baş tutub.

Sosial müavinət alanların sayı niyə artıb?

"Bu ilin iyun ayında aylıq sosial müavinət və təqaüd alanların sayı 20 min artaraq 865 min nəfərdən çox olub. Onların 462 mindən çoxunu aylıq sosial müavinət, 403 mindən çoxunu isə təqaüd alanlar təşkil edib".

Adalet.az xəbər verir ki, bunu iqtisadçı deputat Vüqar Bayramov deyib. O bildirib ki, ötən ilin eyni dövründə 448 min nəfərdən çoxu aylıq sosial müavi-

nət, 397 min nəfərdən çoxu isə təqaüd alanlar idi:

"Rəsmi statistika göstərir ki, artımlar daha çox aylıq sosial müavinət alanların sayı ilə bağlı olub. Belə ki, həmin vətəndaşlarımızın sayında 14 min artım qeydə alınıb.

Bu isə birbaşa aylıq sosial yardımların dairəsinin genişlənməsi və bəzi proqramlar ilə məlumatlandırma səviyyəsinin artması ilə bağlıdır.

Belə ki, 2025-ci ilin əvvəlində Azərbaycanda 334 mindən çox şəxs ünvanlı dövlət sosial yardımı alıb.

Ötən ilin əvvəlinə bu göstərici 275 min idi. Göründüyü kimi, sosial proqramların dairəsinin genişləndirilməsi və daha çox vətəndaşlarımızı əhatə etməsi aylıq müavinət alanların sayında artım ilə müşahidə edilib".

ƏDALƏT •

18 iyul 2025-ci il

Torpaq sahələrinin icarəyə verilməsinə dair yeni qaydalar müəyyənləşir

Torpaq sahələrinin mülkiyyətə, istifadəyə və icarəyə verilməsinin ümumi əsaslarında dəyişiklik edilir.

Adalet.az xəbər verir ki, bu məsələ Milli Məclisin iclasında müzakirə olunan Torpaq Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsində öz əksini tapıb.

Mövcud qanunvericiliyə əsasən, torpaq sahəsinin bələdiyyə mülkiyyətində olan müəssisə, idarə və təşkilatların istifadəsinə və ya fərdi yaşayış evinin tikintisi üçün vətəndaşın mülkiyyətinə verilməsi barədə, habelə hüquqi və fiziki şəxslərin mülkiyyətinə (icarəsinə) verilməsi məqsədilə hərəcənin (müsbəqənin) keçirilməsi barədə bələdiyyənin qərarı sahənin xüsusiyyətinə və torpağın ayrılma məqsədinə, mövcud texniki normalara, habelə yerquruluşu və şəhərsalma sənədlərinə uyğun olaraq müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının rəyi alındıqdan sonra qəbul edilir.

Təklif edilən dəyişikliyə əsasən, bu qayda təbii fəlakət, texnogen qəza və ya hərbi əməliyyat (işğaldan azad edilmiş ərazilər istisna olmaqla) nəticəsində məhv olmuş, yaxud yararsız vəziyyətə düşmüş yaşayış sahələrinin əvəzinə yeni yaşayış evlərinin və çoxmənzilli yaşayış binalarının tikintisi üçün torpaq sahələrinin ayrılması halına şamil edilməyəcək. "Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqın-

da" Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsinə əsasən, təbii fəlakət, texnogen qəza və ya hərbi əməliyyat (işğaldan azad edilmiş ərazilər istisna olmaqla) nəticəsində məhv olmuş, yaxud yararsız vəziyyətə düşmüş yaşayış sahələrinin əvəzinə yeni yaşayış evlərinin və çoxmənzilli yaşayış binalarının tikintisi üçün torpaq sahələrinin ayrılması halına şamil edilməyəcək.

Müzakirələrdən sonra məsələ səsvərməyə qoyularaq III oxunuşda qəbul edilib.

Nicat

Təbii fəlakətdə yararsız hala düşən evlərlə bağlı yeni qayda

Təbii fəlakət, texnogen qəza və ya hərbi əməliyyat nəticəsində (işğaldan azad edilmiş ərazilər istisna olmaqla) məhv olmuş, yaxud yararsız vəziyyətə düşmüş yaşayış evləri və ya çoxmənzilli yaşayış binalarının yerləşdiyi torpaq sahələrinə dair tənzimləmələr aparılacaq.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə məsələ Milli Məclisin iclasında müzakirə olunan Torpaq Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsində öz əksini tapıb.

Qanun layihəsinə əsasən, təbii fəlakət, texnogen qəza və ya hərbi əməliyyat nəticəsində (işğaldan azad edilmiş ərazilər istisna olmaqla) məhv olmuş, yaxud yararsız vəziyyətə düşmüş yaşayış evləri və ya çoxmənzilli yaşayış binalarının (bundan sonra - yaşayış sahələrinin) yerləşdiyi torpaq sahələrində yeni yaşayış sahələrinin tikintisi aşağıda müəyyən edilmiş hallar əsasında məqsəduyğun hesab edildikdə həmin torpaq sahəsinin əvəzinə müvafiq məqsədlər üçün torpaq sahələri dövlət ehtiyat fondu torpaqlarından, bu mümkün olmadıqda isə müənasib dərəcədə bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqlardan ayrılacaq.

Tikilinin mülkiyyətçisi bununla razılaşmadıqda və ya yuxarıda nəzərdə tutulmuş torpaq sahəsi olma-

dıqda məhv olmuş, yaxud yararsız vəziyyətə düşmüş yaşayış sahələrinin yerləşdiyi torpaq sahələri dəyərli mülkiyyətçiyə ödənilməklə rekvizisiya qaydasında alınacaq.

Təbii fəlakət, texnogen qəza və ya hərbi əməliyyat nəticəsində (işğaldan azad edilmiş ərazilər istis-

na olmaqla) məhv olmuş, yaxud yararsız vəziyyətə düşmüş yaşayış sahələrinin əvəzinə yeni yaşayış sahələrinin həmin torpaq sahələrində tikilməsi aşağıdakı hallar olduqda məqsəduyğun hesab edil-məyəcək:

- məhv olmuş, yaxud yararsız vəziyyətə düşmüş yaşayış sahələrinin yerləşdiyi torpaq sahələrinin gələcəkdə baş verə biləcək təbii fəlakət nəticəsində yaşayış sahələrinin tikintisi baxımından yüksək riskli ərazi olduğu müəyyən edildikdə;

- məhv olmuş, yaxud yararsız vəziyyətə düşmüş yaşayış sahələrinin yerləşdiyi torpaq sahələrinin təyinatı tikinti aparılmasına icazə

vermədiyi və ya kommunikasiya xətlərinin mühafizə zonalarında yerləşdiyi müəyyən edildikdə.

Yuxarıda nəzərdə tutulmuş hallar tikili mülkiyyətçilərinin müraciəti əsasında və ya müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) öz təşəbbüsü ilə 30 gün müddətində apardığı araşdırma nəticəsində müəyyən ediləcək.

Müraciətin və araşdırmanın nəticəsi olaraq müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) yuxarıda göstərilən hallar barədə qərar qəbul edəcək və həmin qərarı 3 gün müddətində tikilinin mülkiyyətçisinə göndərəcək.

Mövcud qanunvericiliyə əsasən, yanğın, digər qəza və təbii fəlakət hadisəsi nəticəsində tikili dağıldıqda, dağılan gündən ən gec iki il keçənədək tikilini bərpa etməyə və ya həmin sahədə yeni tikili ucaltmağa başlanarsa, həmin torpaq sahəsindən istifadə hüququ saxlanılır.

Yaşayış məntəqəsinin planlaşdırma və tikinti layihələrində həmin torpaq sahəsindən başqa məqsədlər üçün istifadə edilməsi nəzərdə tutulduğu hallarda dağılmış tikililərin bərpası üçün bu Məcəllə ilə müəyyən edilmiş qaydada başqa torpaq sahəsi verilir.

Müzakirələrdən sonra məsələ səsvərməyə qoyularaq III oxunuşda qəbul edilib.

Nicat

Məzahir ƏHMƏDOĞLU

GİLƏS AĞACI

(*"Uembli arayışı"* kitabından)

Çevrəməzəndən və ya bizdən uzaqlarda baş verən hadisələri ya şəxsən iştirakçı-müşahidəçi olaraq yaşayırıq, yaxud da informasiyalarla yaddaşımıza yükləyirik. Bu proses bəzən yaddaşlarda müəyyən izlər buraxır, nə vaxtsa xatırlanarkən, necə var olduğu kimi görünür. Ancaq əksər hallarda təsirsiz ötürüşür, birdəfəlik unudulur da. İnsan ömrü boyu gördüklərinin, eşitdiklərinin hamısını yaddaşında əbədləşdirə bilməz ki. Belə bir fenomənə heç əfsanələrdə də rast gəlinməyib. Bu xüsusda misilsiz ixtiraların özü də müəyyən həcmdə proqramlaşdırılmış nümunələrdir, insan yaddaşının psixoloji dönüşlərini yaşaya bilmir. Adı bir hadisənin assosiativ duyğulara köklənərək yaddaşın dərinliklərini işıqlandırması isə fərdi informativ təzahürlərdir. Bu hal hər birimizdə fərqli təsirlərlə yaşanır və ya elə görünən, doğulan kimi də yaddaşın zülmətində əriyib itir. Ancaq tamam yox olurmu?

Suala cavablar axtarmaqdansa, bəzən xırda bir məişət hadisəsinin ilkin təəssüratlarını müşahidə edən yaddaş informasiyalarının müxtəlif məqamlarına diqqət yetirək.

... Dostumun malikanəsi həm də bəzək və meyvə ağaclarıyla da zəngin və gözəldir. Gözü-könlü tox olan burada özünü çox rahat hiss edir. Sanki bu zənginlik və gözəllik həm də sənə məxsusdur. Budur, dostumun həyatında, mərmər pilləkənlərin qarşısındakı güllər və ağaclarla əhatələnmiş kiçik meydançada masa arxasında əyləşib şirniyyatlı çay içirik. Birdən həyatın dərinliklərində öz yerinə salınmış cins itin hənirtisi eşidilir. Böyük həyatın sağ küncündə, hasarın yaxınlığında meyvələri qıpqırmızı işıq saçan gözəl bir giləs ağacı da var. Həyatın gecə mühafizəçisinin (gündüzlər bu malikanənin qapısı onsuza daim açıq olar, bəzən heç gecələr də bağlanmaz) "yay evinin" bir addımlığında. Ev heyvanı yenidən mırıldanır. Dostum nədənsə şübhələnib yerindən qalxır. Mən də onun arxasıya həyatın dərinliyinə uzanan ciğrə düşüb it olan yerə yaxınlaşıram. Dostum itə acıqlanır və üzünü küçə tərəfə tutub "bunlara bir bax, utanmırlar..." səsi ilə deyir. Nə baş verdiyini mən indi başa düşürəm. Heç demə, bir neçə yeniyetmə axşamın alatoranında hasara dırmaşmış o zəhmli heyvanın gözü qarşısında giləsin budaqlarını yolumuş. Bayaq dedim, bu malikanənin küçə qapısı da az qala bütün günü açıq olur. Bura gələn qohum, dost, tanış, qonşu... heç vaxt soyuq qarşılanmır. Əksinə hər kəs normal diqqət və hörmətlə əhatələnir, süfrəyə dəvət olunur - bütün bunlara nə qədər əlavə vaxt sərfi yaransa belə. Bu nə mentalitetin, nə də buna bənzər xüsusiyyətin göstəricisidir. Sadəcə səbirli, təmkinli bir kübarlıq əlaməti, bəlkə də ailə ənənəsidir. Və heç kim də bu evdən narahat və ümidsiz ayrılmır. Hörmətlə yola salınıb bayıra çıxanda bir daha düşünüb dəqiqləşdirir ki, nədən bu malikanənin hasarları başqaları kimi hündür və əlçəltməz deyil, nədən küçə qapısı ağır və vahiməli yox, sadə və gülərdür.

... Yenidən itin hənirtisi, yüngül mırıltısı eşidilir. Yenidən "hadisə yerinə" tələsirik. Ancaq bu dəfə bir qədər sakit və gizli. Budur, hasara dırmaşmış iki yeniyetmə gilə ağacını yarpaq-qarışıq yolub ona divan tuturlar. Bu dəfə arxayınca zənbillə gəliblər. Sanki görəndə hər kəsin çəkirdiyi bu zəhmli iti naməlum bir vasitəylə ələ almışdılar. İndi iki səbəb ev yiyəsini hövsələdən çıxarır. Həm uşaqların təkrar oğurluq cəhdi, özü də zənbillə, həm də itin qeyri-adi "qonaqpərvərliyi".

İtin başına bir qapaz!

Əsəbilik, mal-mülk təəssübü, evdar deyingənliyi. Bütün bunlar təbii görünür. Əslində kimsə gəlib o giləsdən istəsə, ona bazardan ağacdakı meyvədən də çoxunu alıb verərdilər ki, narazı qalmasın. Ancaq elə də böyük olmayan o zərif gilə ağacının meyvələrini özünün dərmək zövqündən məhrum edilməsi...

Yaxşı ki, telefon zəngi gəlir. Hal-əhval bir neçə dəqiqə çəkir. Bu bir neçə dəqiqə başına qapaz endirilən heyvanın timsalında yaddaş kodlarını sürətləndirilmiş kadrlar kimi o tərəf - bu tərəf edir, həyat, sənət və ədəbiyyat hadisələrini informasiyalara çevirir. Mənim adına "it" deyilən bu ev heyvanları haqqındakı təsəvvürlərim uşaqlıqdan indiyə qədər müxtəlif situasiyalarla faktik və obrazlaşmış şəkildə təzələnməyə başlayır. Bəziləri çox işıqlı və rəngli, bəziləri isə yuxulardakı kimi ağ-qara görüntülü.

Uşaq vaxtı babamgildə həyatda sakitcə gəzişən itimiz qəfil üstümə cumub qolumdan və yanımdan qapmışdı. Mən o itə nə qədər çörək qırıntısı, əti tamam yeyilməmiş sür-sümük atmışdım, onu arxamca səsləyib çəpərlərdə veyillənən sağsağanlara qısırtmışdım...

Həmin hadisədən sonra mən bütün itlərə, hətta pişik boyda "dekorativ" heyvanlara da şübhə ilə yanaşırdım. Sonralarsa Mumu, "Muxtar, yanıma!" Qazax filmi, daha sonra Qaraqulaq Ağ Bim, Dəniz kənarıyla qaçan Alabaş... Yox, bu tamam başqa mənə daşıyır, assosiasiya pozulur. Ancaq həm də Baskervillərin iti! Eləcə də Dinqo! Gördünüzmü, axırı yenə də pis gəlir. Ancaq dostumun "yox, daha bundan sonra bu iti aparıb azdırmaq lazımdır" qərarına gəlməsi yenidən Mumunu xatırladır. Mən o hekayəni oxuyanda ağlamışdım. İndi bu əhvalatla bağlı məni də acıqlandıran o zəhmli iti birdən-birə zavallı Mumuya oxşadırdım. Ağır-ağır irəliləyən qayıq, Gerasimin saqqallı sifəti, başına özü boyda daş bağlanmış Mumu...

Dostumun o it barədə fikri idimi? Bəs bu it niyə etibarsızlıq etdi? Bu sualların cavabını dəqiqliyi ilə bilmirəm. Onda bu iti kim aparıb azdıracaq? Bu evdə ona göstərilən qayğıni heç yerdə tapa bilməz. Bu nadir cinslər tufeyli və müftəxor ola bilmirlər. Ondan heç Dolça da olmaz, görən-görən vahiməlidir...

Azdırmaq da dostumun işi deyil. Bəs bu iti haralarasa kim aparacaq?

ÜST: 14 milyondan çox körpə peyvənd olunmayıb

2024-cü ilin statistik məlumatlarına əsasən, dünya üzrə körpələrin 89%-i (təxminən 115 milyon körpə) differtiya, tetanoz və göyöskürək (DTP) peyvəndinin ən azı bir dozasını alıb.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə ÜST və UNICEF birlikdə məlumat yayıb.

Məlumat əsasən, dünya üzrə 14,3 milyon uşaq isə bu peyvəndləri almayıb.

"Peyvəndlər fərdlərin, ailələrin, icmaların, iqtisadiyyatların və millətlərin çiçəklənməsinə imkan verir, peyvəndlər həyatları xilas edir", - ÜST-nin Baş direktoru Tedros Adhanom Qebreyesus bildirib.

Faiq QISMƏTOĞLU
faiqqismetoglu@box.az

Belə igidlər Vətəndi, Bayraqdı...

Bizim çox qəhrəmanlarımız, igidlərimiz olub. Və onların hər biri haqqında da bir roman, bir povest, bir poema, bir bədii film çəkmək olar...

Sovet dönməndə bir çox halda bu yazılar qələmə alınıb və film çəkilib. Eyni zamanda Birinci Qarabağ müharibəsindən əsgərlərimizin qəhrəmanlığını tərənnüm edən "Fəryad", "Dolu" filmləri lentə alınıb.

Başqa əsərlər və filmlər də var, ancaq adını çəkdiyimiz filmlər kimi tarixə qızıl hərflərlə yazılmayıb. İkinci Qarabağ savaşında beş ildən çox vaxt ötüb. Təəssüf ki, bu günə kimi o igidlərimizdən, o qəhrəmanlarımızdan sanballı bir nə bədii əsər, nə də film çəkilib. Kimi gözləyirik? Bəlkə kimlərsə, gəlib bizim əvəzimizə onlar barəsində roman yazacaq, kino çəkəcək? Hər halda bu işləri biz görməliyik! Milli Qəhrəman Natiq Qasimov döyüşdə onlarla erməninini öldürüb, hətta mühasirədə olanda belə son güllesinə qədər günlərlə ermənilərlə ac-susuz vuruşub. Onu ermənilər yaxalayanda sağında və solunda erməni əsgəri olsa da, bayrağımızı əlindən ala bilməyib.

Və o bayraqda birlikdə şəhid olub. Bundan böyük qəhrəmanlıq olar?! Bəs biz niyə bu igid oğul barəsində bu günə kimi bir əsər, bir film ortaya qoya bilməmişik?! Bu yaxınlarda Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin sədri, professor, tələbə dostum və qardaşım Məhərrəm Qasımlı ilə görüşdüm. Və bu barədə ətraflı söhbət elədik. Məlum oldu ki, dostumuz Milli Qəhrəman Natiq Qasimov haqqında gözəl bir şeir yazıb. Məhərrəm müəllim dedi ki, Allah qoysa, bu igidimizi vəsf edən poema qələmə alacam. O şəri oxudum və

çox xoşuma gəldi. Orxan Paşanın (Məhərrəm Qasımlı) "Bayraq oğul" şeirini bir daha oxucularımızın diqqətinə çatdırırıq:

Şığıdın Oğuz elindən,
Çağırdı Qarabağ, oğul.
Dədəmiz Qorqud dilindən,
Dastanını soray, oğul.

Bayrağın bağrın başında,
Yenilmədin savaşında.
Düz iyirmi bir yaşında,
Oldun yurda dayaq, oğul.

Qeyrət yeridi qanına,
Ərənlilik gəldi canına,
Atıldın cəng meydanına,
Qocaqdan da qoçaq oğul.

Qədim alban məbədinə,
Döyüşüb qaldın çətində,
Orda namus, qeyrətin də,
Oldu sənə yaraq, oğul.

Tək canına əlli dəfə,
Atəş açdın yüz tərəfə,
Döndün alınmaz hədəfə,
Vətən oğul, torpaq oğul.

Verə-verə cavabını,
Kəsdin yağının tabını,
Türkün mərdlik kitabını,
Yazdın varaq-varaq, oğul.

O günün qılınıc sənşən,
Güvənci, əlacı sənşən,
O məbədin tacı sənşən,
Ay müqəddəs ocaq, oğul.

Sən ordunun nərəsində,
Sən yurduğun ər səsinə,
Qoç igidlər cərgəsində,
Başda duran qıvrıq oğul.

Qoy görsünlər bu oğulu,
Duruşundan göy dağılır.
Sən gerçək bayraq nağılı -
Bayraqlaşan bayraq oğul!!!

Qısaqapanma...

Ölkəmizdə bu çox yanğınlar elektrik xətlərində yaranmış qısaqapanma adan baş verir.

Başqa sözlə desək, əgər mənşəyində bir uşanın çəkdiyi keyfiyyətsiz elektrik xətlərindən. Çox təəccüblüdür ki, bu cür naşı və qeyri-peşəkar adamların yaratmaz işindən insanlar nə qədər əziyyət çəkməli olur.

Təbii ki, bu da ev və obyekt sahiblərini narahat etməyə bilməz. Və qısaqapanmadan baş verən yanğınlar tək mənzillərin yanıb kül olması ilə tamamlanmır, çünki belə hadisələr zamanı bəzən evin içində olan insanlar da yanıb məhv olurlar.

Bəs çıxış yolu nədən ibarətdir? Heç şübhəsiz, bunun çox sadə bir cavabı var: mənzillərə və obyektlərə elektrik xətti keyfiyyətli materiallardan istifadə edilməli, bununla yanaşı, bu iş peşəkar və bacarıqlı ustalara həvalə edilməlidir. Bax bundan sonra mənzillərdə qısaqapanma baş verməz və yanğınlar olmaz!!

Dondurmalar ləzzət eləmir...

Bu ayın 12-dən Bakıda havalər isti keçir. Ona görə də, əksər insanlar müxtəlif sulara və dondurma alanlar çoxalıb.

Marketlərin birindən dondurma alan yeniyetmə Azər Əliyev deyir ki, əmi dondurma aldım və yedim, mənə ləzzət eləmədi, çünki dadı yox idi. Amma ötən il bundan yaxşıydı. Özü də dondurmanı 2 manat 50 qəpiyə almışdım. Həm də bir qədər yumşaq idi. Əlbəttə, dondurma istehsalçıları keyfiyyətli məhsul hazırlamalıdır.

Amma çox vaxt belə olmur. Üstəlik də, əksər marketlər dondurmaların saxlanması qaydalarına düzgün riayət etmirlər. Belə ki, onlar axşam market bağlanan da soyuducuları söndürür və bir də səhər yandırır. Bu müddətdə isə dondurmalar ya əriyir, ya da boşalır. Ona görə də, bu məsələlər həm istehsalçıların, həm də satış mərkəzlərinin diqqətində olmalıdır!

50 nömrəli marşrutda hərəkət edən avtobusların bir neçəsi xarab olub...

Metronun "Neftçilər" stansiyasının yaxınlığından Yeni Günəşliyə hərəkət edən 50 nömrəli marşrutda hərəkət edən avtobuslar tez - tez texniki nasazlıq üzündən sıradan çıxıb yarıyolda qalır.

Artıq bir neçə gündür ki, belə hadisələr təkrarlınır. Havalər da yavaş-yavaş daha da istiləşir. Kondisioner sistemi olmayan avtobuslarda bu yay günlərində mənzil başına getmək bir qədər də çətinləşir.

Belə isti havada həmin avtobuslardan biri iyulun 11-də saat 10: 45 dəqiqədə "Ballı" marketin yanında

ki dayanacaqda, biri də digər yerdə sıradan çıxıb yarıyolda qalmışdı. Belə şəraitdə avtobuslar arasındakı interval da çoxalır. Yəni beş dəqiqədən bir dayanacaqda çətməli olan avtobus on dəqiqədən sonra gəlir. Təbii ki, bu da sənişinlərin narahatlığına səbəb olur. Havalər isə get-gedə daha istiləşir.

Ümumiyyətlə, günəşli camaatı 50 nömrəli marşrutun fəaliyyətindən çox narazılıq edir. Və bu marşrut

haqqında həm onun sahibi, həm də Yerüstü Nəqliyyat Agentliyi ciddi düşünməlidir. Belə ki, sahibkar ya fiziki və mənəvi cəhətdən köhnəlmiş avtobusları yeniləri ilə əvəz etməli, ya da bunu bacarmırsa, marşrut ondan alınıb başqa bir sahibkara verilməlidir. Çünki belə bir addım atılmasa, mövcud problemləri həll etmək mümkün deyil!

276 motosiklet, moped sürücü ilə söhbət olundu

Son vaxtlar Bakıda və respublikanın avtomobil yollarında motosiklet və mobedlərin iştrak ilə ağır yol-nəqliyyat hadisələri baş verib.

Heç şübhəsiz bu da narahatlıq yaratmaya bilməz. Həmin nəqliyyat vasitələrini idarə edən sürücülər yol hərəkəti qaydalarına əməl etmirlər, avtomobilləri sağdan və soldan keçir, piyadaların təhlükəsizliyinə məhəl qoymur, hətta qırmızı işıqda belə hərəkətlərini davam etdirirlər.

Belə ki, moped və motosiklet sürücüləri son vaxtlar neçə - neçə hərəkət iştirakısını piyada keçidin üstündə vurub.

Bəs bu nə deməkdir? Bu o deməkdir ki, bu cür sürücülərə qarşı yol polisi mübarizəni daha da gücləndirməlidir. Təbii ki, belələrə qanun sərt üzü tətbiq edilməlidir! Bakı Şəhər Dövlət Yol Polisi İdarəsinin ictimaiyyətlə əlaqələr bölməsinin rəisi Toğrul Nəsirli deyir ki, biz onların hərəkətini daim diqqət mərkəzində saxlarıq.

Belə ki, son vaxtlar 276 motosiklet və mobed sürücü ilə məarifləndirici söhbətlər aparılmışdır. Onların nəzərinə çatdırmışdıq ki, hər bir hərəkət iştirakısı yol hərəkəti qaydalarına birmənalı olaraq əməl etməlidir! Onlar da bizim bu tövsiyələrimizə əməl edəcəklərini bildirlər.

Əlbəttə, əgər hər bir sürücü dediklərimizi və tövsiyələrimizi eşitsə, heç şübhəsiz ki, piyadaların vurulması və eləcə də digər yol - nəqliyyat hadisələri baş verməz. Ümüd varıq ki, onlar bu məarifləndirici söhbətlərdən nəticə çıxarıb baş verə biləcək yol-nəqliyyat hadisələrinin qarşısını alacaqlar!!!

Kondisionerdən özünüzü qoruyun...

Havalər istiləşdikcə insanlar kondisionerlərdən daha çox istifadə edirlər.

Və bu da təbii. Amma gərək kondisionerdən istifadə edilərkən müəyyən qaydalara riayət edilməlidir. İlk növbədə həmin kondisionerlərin texniki sazlığına diqqət yetirməlidir.

Çünki texniki qüsuru olan kondisionerlər normal işləmir, havanı yaxşı təmizləmirlər. Ona görə də, bir çox mütəxəssislər deyirlər ki, iki- üç ildən bir bu cihazlar yaxşı yuyulub təmizlənməli və ona əlavə qaz vurulmalıdır.

Və bundan sonra ondan normal qaydada istifadə etmək olar! Xüsusilə xəstə adamların kondisionerlərdən az istifadə etməlidirlər. Ən azından ona görə ki, səhətdə müəyyən problemləri olan insanlar bu məsələlərdə diqqətli olmalıdırlar.

Bir sözlə, kondisionerlərin xeyri olduğu kimi ziyanı da var!

EMİL FAİQOĞLU

Camaatın gözüne kül üfürməyin...

Bəzən bəzi qurumlar iş görmək əvəzinə görüntü yaradır və özlərini reklam edirlər.

Məsələn, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi hər həftənin şənbə və bazar günləri Bakıda bir neçə yerdə "Kənddən- şəhərə!" devizi altında kənd təsərrüfatı yarmarkaları keçirir. İyulun 12-də tənbəllik etməyib, məlum qurumun "Gənclik" də təşkil etdiyi kənd təsərrüfatı yarmarkasına gətdik. Bir - bir satılan məhsulların qiymətinə baxdıq.

8-ci kilometr bazarı ilə müqayisədə burada çox bahalı idi. Məsələn, qarğıdalının bir ədədi 50 qəpik, pomidorun kiloqramı 1 manat, kartof 80-90 qəpik, soğan 65 qəpik, xiyar 80 qəpik, qarpız 40 qəpik... Hansı ki, Yeni Günəşlidəki "Ballı" marketdə adını çəkdiyimiz məhsul

lar 10-15 qəpik ucuzdur. Yarmarkada məhsulların qiymətinə baxan Gülnaz Məmmədova dedi ki, qardaş bazarla müqayisədə burada çox məhsullar daha bahadır. Belə yarmarka bizə lazım deyil.

Elə ondansa gedib mənə lazım olan məhsullar bazardan alaram. Sadəcə buranı açanlar özləri

qaz vurub, qazan doldurmaq istəyir və camaatın gözüne kül üfürürlər! Rəyini soruşduğumuz əksər alıcılar bu yarmarkadan narazılıq elədi. Cəmi bir nəfər- Aybəniz Hüseynova razılıq etdi. O dedi ki, mənə bazarla getməyə nə vaxtım, nə də fiziki gücüm var. Xəstə adamam, məcbur olub, baha da satsalar, buradan alışı-veriş edirəm. Allah əlacımı kəsib neynim?! Bax belə. "Gənclik" dəki yarmarka heç də ürəkaçan deyil. Yeni camaat bu yarmarkadan çox narazıdır. Ona görə də, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi ictimaiyyətin rəyinə nəzərə almalı, belə yarmarkalarda bazarla müqayisədə daha çox ucuzluq yaratmalıdır. Yoxsa camaat deyilənlərə yox, gördüklərinə inanır!

EMİL FAİQOĞLU

ƏDALƏT •

18 iyul 2025-ci il

Saxavət Məmməd

Cənubi Qafqazın Zəngəzur dəhlizi bəlası: Region barıt çəlləyinə çevrilir

Cənubi Qafqaz tarixi missi-
yasını yerinə yetirməkdədir -
həmişə poliqon olub, indi də
poliqon olmağa hazırlanır.

"Bir kəmə, bir yol" layihəsi-
nin sayısız-hesabsız müsbət tə-
rəfləri var. Bu layihə üzərində
yerləşən ölkələr çox böyük divi-
dentlər əldə edə bilər. Əksəriy-
yət də elə düşünür ki, bu layihə
işə düşəndən sonra hər şey
yaxşı mənada dəyişəcək. Bu-
nun yaxşı tərəflərindən çox da-
nışıldığı üçün biz layihənin gətir-
ə biləcəyi problemlərə də diq-
qət etməliyik.

Ermənistanla Azərbaycan
arasında sülh müqaviləsinin
bağlanması üçün hansı maneə-
lər var? Bu günə qədər iki ölkə
arasında sülh müqaviləsi niyə
imzalanmır? Çoxlu sayda sə-
bəblər saya bilər, ancaq bu
səbəblər içərisində Zəngəzur
dəhlizi bir çoxlarının heç ağılına
da gəlməyəcək. Düşünürəm və
son proseslər də onu göstərir
ki, Zəngəzur dəhlizini götürsək,
ortada qalan maneələrin hamısı
ən qısa zamanda həll olunacaq
cinsdəndir. Cənubi Qafqazda
indiki adlarla Rusiya, İran və
Türkiyənin həmişə marağı olub
və bu belə də qalacaq. Düzdür,
kənar qüvvələr də həmişə bu re-
giona daxil olmaq istəyib, an-
caq standart olaraq region bu
üç ölkə arasında əl dəyişib. Ma-
raqlıdır ki, adı keçən ölkələr nə
qədər düşmənçilik aparsalar da,
sonda müəyyən mənada razılığa
gələ bilərlər.

Ermənistan sülh müqaviləsi-
nin imzalanması ilə bağlı demək
olar ki, Azərbaycan tərəfinin büt-
tün şərtlərini yerinə yetirmək ist-
dəyini dilə getirib. Hətta kons-
titusiya məsələsində belə rəsmi
İrəvan ya vaxt istəyir, ya da
müəyyən təkliflər irəli sürür.
Ancaq Ermənistanın birmənalı
olaraq "yox" dediyi bir məsələ
var, o da, dəhlizlə bağlıdır. Düş-
ünürəm ki, "Bir kəmə, bir yol"
layihəsinin regiona çiçəklənmə
gətirəcəyi nə qədər realdırsa,
regiona belə gətirəcəyi də o qə-
dər realdır. Dəfələrlə yazmışam,
Ermənistanla Azərbaycana qal-
sa, sülh müqaviləsini çoxdan
imzalamışdılar. Ancaq dəhliz
uğrunda savaş və bunun indi
açıq müstəviyə keçməsi Zəngə-
zur dəhlizinin "Bir kəmə, bir
yol" layihəsində düyn olduğu
kimi, Azərbaycanla Ermənistan
arasında münasibətlərin nor-
mallaşması yolunda da düyn-
dür.

Ermənistanla Azərbaycan
arasında müharibədə maraqlı
tərəflər çox olub. Bu tərəflər
dövlətlərə dolayı yollarla dəstək
veriblər. Ermənistanla görə kim-
sə Azərbaycana, Azərbaycana
görə kimsə Ermənistanla müha-
ribə elan etməyib. Maraqlı tərəf-
lər döyüşən tərəfləri silahlandı-
rıb, dəstək verib. Ancaq Zəngə-
zur dəhlizi düynü tərəflərin bir-
başə sahəyə eməsinə gətirib
çıxara bilər. Faktiki olaraq "Bir
kəmə, bir yol" layihəsi ilə bağlı
İran və Rusiyanın mövqeyi mə-
lumdur. İran dəhlizin açılmasına
birmənalı olaraq qarşı olduğunu
nümayiş etdirir. Rusiya isə

10 noyabr bəyanatını əlində
əsas gətirərək, təhlükəsizliyə
nəzarət etmək niyyətindədir.
Türkiyə isə dəhlizin açılmasını
vətən, millət, türk dünyası, Tu-
ran tezisi səviyyəsində istədiyi-
ni göstərsə də, realıqda bu layi-
hədən dividend götürməyi hə-
dəfləyib, dilde Turan desə də,
əslində, NATO və ABŞ-nin ma-
raqlarını müdafiə edir.

Rusiya asanlıqla bu layihə-
dən geri addım ata bilər? İnən-
dirici deyil. İddialar var ki, dəh-
lizdə idarəçiliyi ABŞ şirkətləri
öz üzərinə götürmək istəyir.
Hətta 100 illik icarəyə götür-
məklə bağlı təklifin olduğu deyir-
lər.

Azərbaycanla Rusiya arasın-
da gərginlik artan xətlə gedir.
Rusiyanın nə istədiyini açıq şə-
kilə rəsmilərin dilindən eşidə,
oxuya bilir. Ancaq Azərbaycanın
nə istədiyini və hansı cür
addım atacağını isə ancaq təx-
min etmək mümkündür. Yeri
gəlməşən, Rusiyanın təkə
Azərbaycanla münasibətləri
gərgin deyil. Ermənistanla bağlı
kifayət qədər gərginlik yaşanır.
Hətta Ermənistandakı gücü 50-
60 faiz civarında olan hərbi ba-
zanın 100 faizə çatdırmaq niyyə-
tində olduğunu da müşahidə et-
mək olur. Rusiya Ermənistanla
siyasi, iqtisadi təzyiqləri mərhə-
lə-mərhələ artırır. Əgər gərgin-
lik artan xətlə davam edəcəksə
və Rusiya istədiyini ala bilmə-
yəcəksə, siyasi və iqtisadi təzyi-
qin üzərinə hərbi təzyiq də gələ
bilir. Bir çoxları düşünür ki, Ru-
siya bunu etməz və bununla
bağlı çoxlu səbəblər sadalayır-
lar. Bunu deyənlər, eyni sözləri
Ukrayna ilə bağlı da deyirdilər.
Nəticə göz qabağındadır.

Gürcüstan proseslərdə səs-
siz kimi görünsə də, Qərbi Gü-
rcüstanda da proseslər qızışdır-
maq üçün addımlar atır. Yəni,
Cənubi Qafqaz ölkələri ağır sı-
naq qarşısında qala bilər. Keç-
miş yazıları oxuyanlar bilir,
44 günlük müharibədən sonra
yazırdım ki, artıq dünyada ba-
lanslaşdırılmış siyasət keçərli
olmayacaq. Hazırda heç kimə
balansı qoruyan dövlət maraqlı
və lazım deyil. Dövlətlər seçim
qarşısında qalacaq. Cənubi
Qafqaz ölkələri də bu seçimi et-
mək məcburiyyətində qalacaq-
lar.

Ümumiyyətlə, beynəlxalq ti-
carət yollarının üzərində yerləş-
ən ölkələrə baxdıqda müşahi-
də edilən əsas məsələ zəif dövl-
ətlər, zəif hakimiyyətlər görü-
nür.

Cənubi Qafqaza təhdid və
təhlükə həmişə olub, bundan
sonra daha da çoxalacaq. ABŞ-
nin Zəngəzur dəhlizi məsələsin-
də istəkləri ciddiləşdikcə, re-
gionda gərginlik bir qədər də ar-
tacaq. Hətta bu gün ABŞ istəyi-
nə nail olsa belə, o dəhliz fakto-
ru gələcəkdə münaqişə ocağına
çevriləcək.

"Bir kəmə, bir yol" layihəsi
ilə bağlı bu gün Zəngəzur dəhli-
zi düyn kimi görünə bilər, sa-
bah bu düynün daha mürəkkə-
bini Xəzər dənizində də görə bi-
lərlik.

«Gələcəyin mediası: «Əkinçi»nin izi ilə» mövzusunda Forum keçirilib

Bakıda Medianın İnki-
şafı Agentliyi (MEDIA)
və "Azerconnect
Group"-un birgə əmək-
daşlığı çərçivəsində Mil-
li Mətbuatımızın 150 illiyi
münasibətilə "Gələcəyin
mediası: "Əkinçi"nin izi
ilə" mövzusunda Forum
keçirilib.

Adalet.az xəbər verir
ki, tədbirdə dövlət və özəl
sektorun nümayəndələri,
ölkənin aparıcı media qu-
rumları, ali təhsil müəssi-
sələrinin təmsilçiləri, eyni
zamanda jurnalistika və
kommunikasiya ixtisası
üzrə təhsil alan gənclər iş-
tirak ediblər.

Forumun məqsədi
gənclərin media sahəsində
peşəkar inkişafının
dəstəklənməsi, təcrübəli
media nümayəndələri ilə
görüş və fikir mübadiləsi-
nin təşkili, həmçinin rə-
qəmsal texnologiyalar və
süni intellektin tətbiqi ilə
bağlı praktiki biliklərinin
artırılmasıdır.

Forumda açılış nitqi ilə
çıxış edən "Azerconnect
Group"-un baş direktoru

Emil Məsimov tarixin ən
önəmli anlarında media-
nın ölkənin milli maraqla-
rının qorunmasına öz töh-
fəsini verdiyini vurğula-
yıb. Müasir dövrdə media

laşdırması üçün olduqca
mübit və əlverişli şərait
mövcuddur.

Mətbuat Şurasının
sədri Rəşad Məcid isə çı-
xışında qeyd edib ki, bu

anlayışının rəqəmsal tex-
nologiyalar və yeni kom-
munikasiya vasitələri ilə
yenidən formalaşdığına
diqqət çəkən baş direktor
bu transformasiyada gənc
nəslin həlledici rol oynadı-
ğını qeyd edib.

MEDIA-nın İcraçı di-
rektoru Əhməd İsmayilov
bildirib ki, Azərbaycanda
gənclərin özünü ifadə et-
məsi, öz potensialını real-

tarixi irs indi də medianın
əsas missiyasını müəy-
yənləşdirir və yeni nəsl
jurnalistlərin formalaşma-
sında mühüm rol oynayır.

"Gələcəyin mediasına
baxış: jurnalistika gələcə-
yin peşəsi kimi" keçirilən
panel sessiyada çıxış
edən "Baku Tv"-nin rəhbə-
ri Ramin Cəfərov deyib ki,
ölkədə xeyli kreativ və
müasir gənclər var: "Gələ-

cəyin yeni media üslubu
güvənli əllərdədir. Gənc-
lər indi müasir texnologi-
yaları, idarəetmə mexa-
nizmlərini öyrənməlidir-
lər".

"Oxu.az" portalının baş
redaktoru Ülvi Səfərov
qeyd edib ki, insanları cəl-
bedici başlıqlarla xəbərə
cəld etmək tendensiyası
bitir: "Oxucu ciddi xəbər
axtarr. Media öz etibarlılı-
ğını, dəqiqliyini itirmədiyi
müddətdə sosial şəbəkə-
lər onu əvəz edə bilməyə-
cək".

Tədbir "Media peşə-
karlığı və yeni nəsl jurna-
listika" mövzusunda panel
sessiyalarla davam etdiri-
lir.

**Qeyd edək ki, foruma
ADA Universiteti, Bakı
Dövlət Universiteti, Bakı
Slavyan Universiteti və
Azərbaycan Dillər Uni-
versitetindən jurnalisti-
ka və kommunikasiya ix-
tisası üzrə təhsil alan,
həmçinin digər ali mək-
tablərdən bu sahəyə ma-
raq göstərən 100-ə yaxın
gənc qatılıb.**

Azərbaycanla Türkmənistan arasında ticarət dövriyyəsinin həcmi açıqlanıb

Cari ilin yanvar-may aylarında
Azərbaycanla Türkmənistan ara-
sında ticarət dövriyyəsinin həcmi
118,479 milyon ABŞ dolları təşkil
edib.

Adalet.az Dövlət Gömrük Komitə-
sinə istinadən xəbər verir ki, bu
göstərici ötən ilin eyni dövrü ilə mü-
qayisədə 84,553 milyon ABŞ dolları
və ya 41,6% azalıb. Ötən ilin yan-
var-may aylarında iki ölkə arasında
ticarət dövriyyəsinin həcmi 203,032
milyon ABŞ dolları idi.

Hesabat dövründə Azərbaycan-
dan Türkmənistanla ixracın dəyəri
19,224 milyon ABŞ dolları olub. Bu,
illik müqayisədə 12,789 milyon ABŞ
dolları, yaxud da 40% azdır. 2024-
cü ilin müvafiq dövründə bu məbləğ
32,013 milyon ABŞ dollarına bəra-
bər idi. Bu ilin yanvar-may aylarında
bu ölkədən idxalın həcmi isə 99,256
milyon ABŞ dolları təşkil edib ki, bu

da, illik müqayisədə 71,763 milyon
ABŞ dolları və ya 42% azdır. Belə
ki, ötən ilin yanvar-may aylarında
Türkmənistandan Azərbaycana id-
xalın dəyəri 171,019 milyon ABŞ
dolları olmuşdu.

Qeyd edək ki, bu ilin hesabat
dövründə Türkmənistanla ixrac
əməliyyatı ümumi ixracın 0,17%-ni,
idxal isə ümumi idxalın 1%-ni təşkil

edib. Məlumat üçün
bildirək ki, bahs
olunan dövrdə
Azərbaycan xarici
ölkələrlə 20,966
milyard ABŞ dolları
dəyərində ticarət
əməliyyatı aparıb.
Bu göstərici ötən
ilinin eyni dövrünə
nisbətən 2,527 mil-
yard ABŞ dolları və
ya 13,7% çoxdur.

Xarici ticarət dövriyyəsinin 11 mil-
yard ABŞ dolları ixracın, 9,965 mil-
yard ABŞ dolları isə idxalın payına
düşüb.

Son 1 ildə ixrac 1,2% azalıb, id-
xal isə 36,5% artıb. Nəticədə, xarici
ticarətdə 1,036 milyard dollarlıq
müsbət saldo yaranıb. Bu da illik
müqayisədə 2,801 milyard ABŞ dol-
ları və ya 3,7 dəfə azdır.

Yılmaz: Zəngəzur dəhlizi bütün Anadoluya təsir edəcək

Azərbaycanın qərb bölgə-
ləri ilə Naxçıvan Muxtar
Respublikası arasında
kommunikasiyaların açıl-
ması həm regional ticarə-
tə yeni təkan verəcək,
həm də Anadolunun Qara
dəniz limanlarının poten-
sialını açacaq.

Adalet.az xəbər verir ki,
bunu türkiyəli politoloq Murad Yılmaz deyib.

Onun sözlərinə görə, Orta Dəhlizin mühüm hissəsi olacaq
Zəngəzur dəhlizi bütün Anadolunun inkişafına müsbət təsir
göstərəcək:

"Ticarət dəhlizləri hesabına liman şəhərlərinin, o cümlə-
dən Trabzonun strateji rolu artacaq. Yeni iş yerləri açılacaq.
Türkiyənin Şərqi Qara dəniz bölgəsindəki vilayətlərin əhalisi
artmağa başlayacaq". O, Zəngəzur dəhlizinin İraqın cənub-
undan Ankaranın dəstəklədiyi "İnkişaf Yolu" dəhlizi ilə birlik-
də Türkiyənin, xüsusilə də ölkənin Qara dəniz regionunun iqtisadi
profilini dəyişəcəyinə əminliyini ifadə edib.

Milli parklara səfər edən turistlərin sayı artıb

Azərbaycanın zəngin təbiətini və müxtəlif
ekosistemlərini özündə birləşdirən milli
parkları ziyarət edən turistlərin sayında ötən
ilinin eyni dövrü ilə müqayisədə artım qeydə
alınıb.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin
mətbuat katibi İradə İbrahimova Adalet.az-a
bildirib ki, ölkəmizin füsunkar təbiət guşələrində
yerləşən, bioloji müxtəlifliyi ilə seçilən milli
parklarımıza 2025-ci ilin 6 ayı ərzində 87 min
542 turist səfər edib. Həmin göstərici ötən ilin
eyni dövrü ilə müqayisədə 12 faiz çoxdur: "Mil-
li parklara səfər edənlərin böyük əksəriyyətini
yerli turistlər təşkil edib ki, bu da ölkə əhalisi-
nin təbiət ərazilərinə, ekoturizmə marağının ar-
tması və aparılan ekoloji maarifləndirmə işləri-
nin nəticəsidir".

Mətbuat katibi onu da qeyd edib ki, bu ilin 6
ayı ərzində təbiətseverlərin ən çox üz tutduğu
məkanlar arasında Göygöl, Şahdağ və Abşə-
ron milli parkları ilk sıralarda yer alıb.

Əbülfət MƏDƏTOĞLU
madatoglua@mail.ru

"Qaldırma dünyanı çiynlərimə"

Bu günlərdə redaksiyamıza bir zəng oldu. Düzünü deyim ki, nömrənin xatırlaya bilmədim. Amma səs tanış gəldi. Doğma adan kimi hal-əhval tutdu və özü kimliyini mənə xatırlatdı. Mənim üçün unudulmaz olan dəyərli həmkarım, böyük qardaşım, dostum Ziyəddin Sultanovun istəyi ilə tanış olub sonra ilk kitabı haqqında fikirlərimi bölüşdüyüm Yaqub müəllim idi. Ağcabədidən zəng vurmuşdu. Söhbət əsnasında bildirdi ki, növbəti kitabı işıq üzü görüb. Könlündən keçirdi ki, yeni kitabından birini də mənə hədiyyə etsin.

Təbii ki, tanıdığım imza sahibinin kitabını həm hədiyyə kimi, həm də ədəbiyyat nümunəsi kimi əldə etmək mənim üçün çox xoş oldu və onun istəyinə dəstək verdim. Bir neçə gün sonra indi mənim üzərində olan kitab gəlib çatdı mənə. Və başladım kitabı gözədən keçirməyə...

Qarşımdakı kitabın ön sözünün müəllifi uzun illərdən bəri tanıdığım filoloq, alim, yazar Əlizadə Nəcəfov idi. Açıqını deyim ki, Əlizadə müəllimin zövqünə də, ədəbiyyata münasibətinə də yaxşı bələd olduğumdan daxilən biraz da arxayın oldum ki, o, sözü havaya deyən, imzasını sual altına salan alimlərimizdən deyil. Yeni ona təqdim olunan bədii nümunələrdə işıq görməsə, yenilik hiss etməsə, barəsində ya yazmaz, ya da sadəcə susar, könül qırmaq. Əgər yazıbdırsa, həmin söz də, onun sahibi də bu haqqı qazanıb.

Ön sözü oxuduqca təqdim olunan nümunələrdən mənə bəlli oldu ki, maraqlı bir kitabla qarşılaşmışam. Xüsusilə, gənclik dostum İslam Kəbirinin hələ 17 yaşında yazdığı və hardasa 40-45 il bundan öncə "Azərbaycan" jurnalında çap olunmuş "Qaldırın dünyanı çiynlərimə" adlı şeirinə Yaqub müəllimin yazdığı bir növ cavab olan şeir mənə həm o illəri xatırlatdı, həm də indi oxuduğum şeirin qatlarını səhifələtdi. Həmin şeirin bir bəndini təqdim edirəm.

**Yalanı doğruya sirdaş eləyib,
Kədərini sevincə yoldaş eləyib,
Ölümü oluma qardaş eləyib,
Elə hey vurursa yara qəlbimə,
Qaldırma dünyanı çiynlərimə**

Bəli, təqdim etdiyim parçada dünyanın durumu, mahiyyəti, xüsusilə, xaosu dəqiq ifadə olunub. Oxucu birmənalı şəkildə bu gerçəklə razılaşır.

Yalanla doğru, kədərlə sevinc, ölümle olum bir notda köklənir, bir havaya rəqs edir və bizi də o havaya oynamağa zorlayır. Ona görə də mən də daxil olmaqla bütün söz adamları, dünyanın durumundan narazı olan hər kəs gileylidir. Təbii ki, hərənin öz baxış bucağı, öz ölçüsü, öz arşını var. Ona görə də dünyamızın durumuna hər kəs öz bildiyi kimi qiymət verir. Yaqub müəllim də bəyan edir ki, belə dünyanı çiynlərimə qaldırma!..

Qarşımdakı kitabın şeir düzüümü, yeni mövzu ardıcılığı işğaldan əvvəl, işğal və Böyük Zəfər zamanı kəsimi ilə ehtiva olunur. Ona görə də 30 illik həsrətimizi ifadə edən şeirlər hardasa bizə xatirə təsiri bağışlayır, yeni xatırladır bizə. Özün də bilmədən həmin anı kino lenti kimi gözünün önünə gətirirsən. Məsələn, "Ağdamım" şeirində olduğu kimi:

**Niskilli dumanım, çiskinli çənim,
Vüqarım, sevincim, kədər, qəmim,**

**Dərddən don geyinib sənsiz günlərim,
Əlim çatmasa da, sənsən gümanım,
Unutmaq olarmı, səni, Ağdamım.
Əsir torpaqların sinə dağlayır,
Zülm arşə qaxıb, ürək sızlayır,
Deyirlər: nahaq qan yerdə qalmayır.
Qana-qan deyib, coşursa qanım,
Unutmaq olarmı, səni, Ağdamım.
Yaqub deyir, sənsiz qəfəsdəyəm mən,
Muğamam, seğaham, şikəstəyəm mən,
Üzü sənə tərəf, yol üstəyəm mən,
Doğum vəsiqəmdə sənsən ünvanım,
Unutmaq olarmı, səni, Ağdamım.**

Və yaxud "Gədə bilmirəm" şeirində:

**Yurd həsrəti sinəmizi dağladı,
Həsrət, niskil nalə çəkib ağladı,
Zalim fəlak bizə elə qarğadı,
Doğulduğum kəndə gədə bilmirəm.**

**Vətənsizlik ağır dərdmiş, İlahi,
Vətənsizlər nələr çəkmiş, İlahi,
Mən də artıq vətənsizəm, İlahi,
Doğulduğum kəndə gədə bilmirəm.**

**Hər əzaba alışmışıq, ay Allah,
Ağlar günə biz qalmış, ay Allah,
Elə hala salınmış, ay Allah,
Doğulduğum kəndə gədə bilmirəm.**

Müəllifin həssas duyğuları, hətta yurd üçün sızıldayan üreyin çıxıntıları özünə hopduran bu mısralar vətəndə vətənsiz yaşamış insanların həm ovqatının, həm yaşayışının, həm də bütövlükdə həmin zamanın özünün mənzərəsinin təqdimatı kimidir.

Kimsə razılaşmaya bilər ki, burda böyük poeziyanın zirvəsi görünür, amma gəlin razılaşaq ki, bu, həmin həyatı yaşamış, necə deyirlər, həmin şineldən çıxmış müəllifin saf, sadə və səmimi duyğularıdır.

Sadə və səmimi duyğular isə istənilən yerdə, istənilən zaman kəsiyində həmişə oxucu, dinləyici tapır. Bu, danılmaz gerçəklikdir.

Ona görə də Yaqub müəllimin həm nəsihət mövzulu, həm də müraciət ünvanlı şeirlərində həmin səmimiyyət və saflıq öndə gəlir. İstər anaya-ataya, istər ağsaqqala, yeni böyüyə sayğı, sevgi olsun, istər övlada, nəvəyə diqqət, istər yaradıcı və sadə adamlara həsr olunmuş şeirlər bunların hamısında müəllif öz sözünü, öz fikrini, öz mövqeyini tam aydın bir şəkildə oxucuya çatdırır.

Və oxucu da poeziyamızın min illərdən bəri mövzusu olan bu yaşayışın ruhuna doğma bir nəfəs kimi qəbul edir.

Məsələn, unudulmaz xanəndəməz Məhəbbət Kazımova ünvanlanan şeirdə olduğu kimi:

**Əlinə bağlıydı qəlbən, ürəkədən,
Vətənsiz yaşamaq ağırdu dərddən,**

**Etibar gözləmə zalım fəlakədən,
"Laçın" deyə-deyə köçdü Məhəbbət.**

**Sınıq könülləri ovutmaq üçün,
Acılı günləri unutmaq üçün,
Müqəddəs elinə qovuşmaq,
"Laçın" deyə-deyə köçdü Məhəbbət.**

**Laçının dağların duman, çən aldı,
Nərgizi, lələsi soldu-saraldı,
Oxudu "Laçınım" tarixdə qaldı,
"Laçın" deyə-deyə köçdü Məhəbbət.**

Qarşımdakı kitabda şəhidlərimizlə, qəhrəmanlarımızla bağlı diqqəti çəkən poeziya nümunələri də var.

Onların demək olar hamısının mayasında qürur və bir də həmin ünvan sahiblərinə ehtiram dayanır. Bu da mənə görə haqq olunmuş və müəllif tərəfindən də düzgün qiymətləndirilən bir yanaşmadır.

Çünki şəhidlərimizin də, qazilərimizin də, bütövlükdə Azərbaycana qələbə gətirən, bizi vətənsizlikdən xilas edən hər kəsə sayğı və sevgi, hörmət və diqqət hər birimizin borcudur. Özü də birmənalı və əbədi borcudur. Bu mövzu ilə bağlı şeirlərin qələbə ruhu həm də yaşamaq eşqini cəlalayan və onu daha da coşduran dua kimidir. Əlimizi açib zaman-zaman etdiyimiz dualar məhz bayrağımızın Şuşada, Qarabağda dalğalanması üçün idi, yurdumuza dönüş üçün idi. Şükür ki, dualarımız gerçəyə çevrilib. Kitabdakı poeziya nümunələri də bunu təsdiq edir.

**Gözlərin aydın, Vətən
Qırx dörd günlük savaşa,
Ağır, qanlı savaşa,
Qalib gəldi ordumuz,
Gözlərin aydın, Vətən.**

**Dəmir yumruq güc oldu,
Düşməni sındı, puç oldu,
Öz qanında boğuldu,
Gözlərin aydın, Vətən.**

**Qurtuldu Qarabağım,
Ulu vətən torpağım,
Bitdi möhnətim, ahım,
Gözlərin aydın, Vətən.**

Kitabdakı bölümlərin hər birinin uğurlu nümunələri yaqın ki, oxucunu özünə cəlbəcək.

Ona görə də mən hələ mətbəə qoxusu canından çəkilməmiş bu kitab barədə qeydlərimi oxuculara sadəcə olaraq təqdimat kimi çatdırıram. İstəyirəm ki, kitabı əldə edəcək hər bir oxucu orada özünün üreyincə olan nümunələrlə qarşılaşacağına bəri başdan əmin olsun. O cümlədən də əbədi mövzu olan sevgini axtaranlar da burada ulvi duyğularla təmas quracaqlarına şübhə etməsinlər.

Çünki həmin sevgi təqdim olunan şeirlərin, yaşanmış hisslərin əks-sədası olduğuna əminlik yaradır.

**Heyif inandım sənə
Bir sevginin taleyində qeyli-qal,
Bir sevginin həmdəmidə xəm xəyal,
Üzü dönük, boynu bükük sevgilər,
Gah kədər, gah zəhər, gah da bal.
Sevənləri üzür, sıxır intizar,
Öləncən sevgimizi qoruyaq,
Yol tapmasın qəlbimizə ahu-zar,
Biz qayğısız sevgi ömrü yaşayaq.**

Əvvəldə də qeyd etdiyim ki, yenidən işıq üzün görmüş bu kitabın oxucular tərəfindən maraqla qarşılanacağına və müəllifə uğur gətirəcəyinə şübhə etmədən demək istəyirəm ki, Yaqub müəllimin təzə sözü, təzə kitabı mübarək olsun.

Piylənmə xərçəngdən ölümləri üç dəfə artırır

Endokrin Cəmiyyətinin San-Fransiskoda, Kaliforniyada keçirilən ENDO 2025 illik toplantısında təqdim edilən araşdır-maya görə, ABŞ-də piylənmə ilə əlaqəli xərçənglərdən ölümlər son iyirmi ildə üç dəfə artıb.

Adalet.az xarici KİV-ə istinadən xəbər verir ki, 33.000-dən çox piylənmə ilə əlaqəli xərçəng ölümünü araşdıran bir araşdırma, xüsusilə qadınlar və yaşlılar arasında xərçəng ölümlərində kəskin artım tapıb.

ABŞ Xəstəliklərə Nəzarət və Qarşısının Alınması Mərkəzlərinin (CDC) məlumatına görə, böyüklərin 40,3%-i obezdir.

Müəyyən xərçəng növlərinə əlavə olaraq, piylənmə yüksək qan təzyiqi, yüksək xolesterol, prediabet, 2-ci tip diabet, ürək xəstəliyi, xroniki və son mərhələdə böyrək xəstəliyi kimi ciddi xroniki xəstəliklərin inkişaf riskini artırır.

CDC-yə görə, piylənmə 13 növ xərçəngin inkişaf riskinin artması ilə əlaqələndirilir. Bu xərçənglər ABŞ-də hər il diaqnoz qoyulan bütün xərçənglərin 40%-ni təşkil edir.

Aşağıdakı xərçəng növləri iştirak edir:

- Qida borusunun adenokarsinoması
- Döşlər (menopozdan keçmiş qadınlarda)
- Kolon və düz bağırsaq
- Uşaqlıq yolu
- Öd kisəsi
- Mədənin yuxarı hissəsi
- Böyrəklər
- Qaraciyər
- Yumurtalıqlar
- mədəaltı vəzi
- qalxanvari vəzi
- Meningioma (beyin xərçənginin bir növü)
- Multipl miyelom.

Tədqiqatın müəllifi Əhməd Faizan 1999-cu ildən 2020-ci ilə qədər ABŞ-də piylənmə ilə bağlı 33.572 xərçəng ölümünü təhlil etmək üçün CDC-nin ölüm məlumatlarından istifadə edib.

O, yaşa uyğunlaşdırılmış ölüm nisbətlərinin 20 il ərzində milyonda 3,73-dən 13,52-yə yüksəldiyini, qadınlar, yaşlı insanlar, qaradərili, yerli amerikalılar və kənd əhalisi arasında kəskin artımla müşahidə edib.

DÜŞÜNDÜRƏN VƏ GÜLDÜRƏN XEYRƏDDİN QOCA

Bəri başdan deyim ki, Azərbaycanın, eləcə də mənim əminliklə bildiyim kimi, Türkiyənin də söz məkanında, mətbuat aləmində onun özünü və imzasını tanımayan yəqin ki, yoxdur. Bu məqamın üzərində ona görə dayanıb fikirlərimi bölüşməyə başlayıram ki, oxucumla mənim aramda olan isti münasibətin həm hərarəti, həm də səmimiyyəti bir az da artsın. Bunun da belə olacağına əminəm. Çünki söhbət, daha doğrusu, söhbətimin mövzusu Xeyrəddin Qocadır. Hamımızın tanıdığı, yazılarının dadına-duzuna, şəkərinə-balına bələd olduğumuz Xeyrəddin Qoca.

Təqribən 2 ay bundan öncə ustad yazıçı-publisistimiz, dəyərli yazarımız mənə bir kitab hədiyyə etdi.

Kitabı alarkən üz qabığında müəllif imzası görmədim, bir anlıq nəşriyyat xətası olduğunu düşündüm. Lakin elə ustadın yanında kitabı vərəqləyərkən anladım ki, tələsik qərar vermişəm. Çünki bu kitab təkcə Xeyrəddin Qocanın deyil, onu oxuyan, onunla həm-

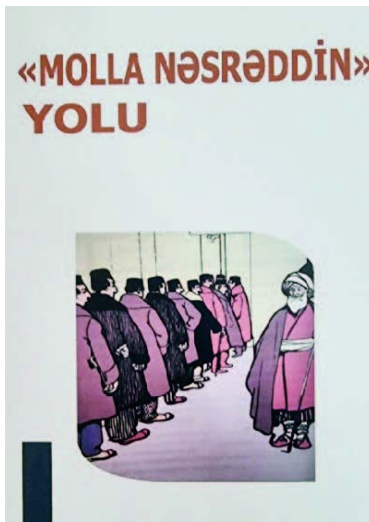
söhbət olan, onun barəsində fikir bildiren hər bir söz adamının kitabıdır.

Sadəcə dəyərli Selcan Muradzadə kitabı maraqlı bir ad seçib:

- "Molla Nəsrəddin yolu" adlanır bu kitab. Kitab yazılmış annotasiyadan məlum olur ki, burada mənimçün həqiqətən dəyərli olan Xeyrəddin Qoca haqqında onun öncə işıq üzü görən kitablarında

dərc olunmamış mətbu yazılar toplanıb. Həmçinin ustad barəsində müxtəlif titullu və imzası tanınan söz adamlarının 70 və 75 illik yubiley tədbirləri ilə bağlı fikirləri də yer alıb. (Yeri gəlmişkən qeyd edim ki, həmin şanslı və lap dəqiq desəm xoşbəxt müəlliflərdən biri də mənəm ki, "Öz yeri olan adam" adlı məqaləm bu kitabda çap olunub).

Bəli, kitabın adı kimi, özündə topladığı məqalələr, eləcə də Xeyrəddin müəllimin özünün hekayələri, pyesləri və eşitdiklərindən ibarət olan bir-birindən maraqlı bədii nümunələr də yer alıb. Mən AMEA-nın prezidenti, akademik İsa Həbibbəylinin kitabda yer alan yazısında xüsusi vurğuladığı bir fikri məmnunluq hissi ilə qəbul edirəm. İsa müəllim vurğulayır ki, "Xeyrəddin Qoca, hər şeydən əvvəl, tanınmış qəzetçi, publisistdir". Elə Azərbaycan mətbuatının 150 illiyi ərəfəsində qarşılaşdığım bu fikrin işığında bir məsələni də diqqətə çatdırmaq istəyirəm. Təəssüf hissi ilə bildirirəm ki, bu gün yazılı mətbuat da, onun sayılıb-seçilən, ömrünü qəzetə həsr edən

insanları da arxa planda qalır. Ya unudulur, ya da laqeydliyin, biganəliyin burulğanında günlərini keçirirlər. Yaxşı ki, ustadımız Xeyrəddin Qoca öz qələmi ilə, öz sözü ilə, öz müsahibələri ilə birmənalı olaraq vurğulayır ki, "Ən yaxşısı ölmək..." olsa da amma yazılan söz qalır. Bunu özünü bütün yaradıcılıq boyu sübut etmiş Xeyrəddin Qoca kitabdakı kiçik həcmli hekayələrinin hər birində sözü

göylərə qaldırır. Yazılı mətbuatı, nəsr, poeziyanı, dramaturgiyanı, bir sözle, qələm məhsullarını elə sözün abidəsi kimi də ucaldır.

Bu kitabda toplanan materialların hər birində həyata ironiya, çevrəmədəki müəyyən hadisələrə satirik baxış və bir də iç-in iç-in gülmək gördüm. Elə o gülüşün bir ipucu da mənə yazıçı dostum Kamran Nəziridən gəldi. Çünki Kamran qardaşım Xeyrəddin müəllimə yazdığı kiçik bir məqalədə birbaşa deyib:

- Allah səni güldürsün, Xeyrəddin!

Bəli, artıq mənə hədiyyə olunmuş bu kitabla isti bir təmasım yaranıb. Gülmək istəyəndə və yaxud ətrafdakı sıxıntıdan özümü kənarlaşdırmaq niyyətində olanda əlimi bu kitabla uzadıram. Və "Molla Nəsrəddin yolu" ilə qayıtarım bu həyata özümü. Kitabla görə sonsuz təşəkkürlər, ustad! Sizə can sağlığı və üreyinizcə olan illər, yaradıcılıq uğurları diləyirəm.

Əbülfət MƏDƏTOĞLU

Nazim Əhmədli "Sənsiz" - dedi... Mən isə...

İnsan o zaman özünü ifadə edir ki, onun genetik kodu, yəni özünün kimliyi bir foto kimi, rəsm kimi hər zaman gözünün önündə olur. Özünü özünə köçürməklə yanaşı, özünü özündə təqdim etməyi də bacarır. Bu mənada genetik kod həm də qeyri-rəsmi kimlikdi. Sən bununla həm çevrəndə, həm maddi, həm də mənəvi dünyada özünü göstərir, tanıdır, ya sevdilir, ya da unutdurursan. Bax, bu anlamda iç dünyası ən munis duyğularla cıllanmış insan daha həssas olur. Onun bu həssaslığı da bəzən üzüntünü, sarsıntıyı, ağrı-acını daha çox çəkir və yaşamaq zorunda qalır. Mən bunu Allahın sevdidiyi bəndəsinə özəl münasibəti hesab edirəm. Əgər mən sevginin ağrı-acısını, həsrətini, vüsalını, yuxusuz gecəsini, xəyalını, həтта göz yaşını yaşaya bilərəmsə, bu, bir Allah mükafatıdır. Deməli sevgi üçün - özəl dünyanın sahibidi. Və...

Təbii ki, şair olan həm də bir ilham pərisinin sevdəlisidi. O ilham pərisi bütün məqamlarda şairin, ruh adamının üreyi ilə yanaşı, həm də çiyində əyləmiş bir mələkdirdi. Hara boylansa onu görəcəkdirdi. Kimsə bunu yoza da bilər. Amma fərqlətmir. Ona görə ki, ilham pərisi həm də həyatdakı, gerçəklikdəki sevginin bənzəridi, oxşarıdır. Şairlər sevgilərini həmin ilham pərisinin, yəni ikinci adamın dili ilə oxucuya çatdırır. Deməli, "inanma şair sözü yalandı" epiteti də əslində məhz həmin o ilham pərisinə hesablanıbdır. Deməli, bu məqamda Nazim Əhmədlinin sevgi duyğuları oxucuya birbaşa yox, dolayısı ilə ilham pərisinin vasitəsilə çatdırılır. Nazim Əhmədli vurğulayır ki:

*Getdin, intizarda qoyduğun könül,
qəfəsə də çırpınan quş idi sənsiz.
həsrətin ələndi soyuq qar kimi,
ürəyim köksümdə üşüdü sənsiz;*

Təbii, həm də insanın könlünü ovudacaq qədər səmimi bir üslubda ifadə olunmuş bir sevgi gerçəkliyi həqiqətən ruha xoş gəlir. Çünki qəfəsə də çırpınan quşun oxşarı, bənzəri kimi ortaya gəlmiş ürək əsl həqiqətdə sevgi anını məhz belə yaşayır. Bu anın bir oxucu, bir izləyici kimi mənə yaratdığı assosasiya hardasa elə Nazimin günündə olmağımdı. Ona görə mən də Nazimsayağı deyirəm:

*atıb getdin, nə deyim,
seçim sənini, söz sənini.
Alt-üst etdin, nə deyim,
Ocaq sənini, köz sənini.*

Bu müraciətin arxasında həm də aşiqin, yəni indiki məqamda şairin gerçəklik önündə susqunluğu ilə yanaşı, həm də bir çaşqınlığı da var. Çünki gözləmədiyi anda, gözləmədiyi məqamda atılmaq, tərk edilmək təkcə vurulan zərbə deyil, o həm də bir anlıq hər şeyi alt-üst etmək, həm də özünü də yaddan çıxartmaqdır. Bir anda ki, sən özünü yaddan çıxarırsan, demək həmin an səninin deməyə sözün də olmayacaq. Bax, bu yerdə köhnə kişilər demiş Kərəmi ağlamaq tutur. Bu bir an çəkir. Həmin o bir anda artıq toparlanırsan. Nə deyəcəyini və necə ifadə edəcəyini qərarlaşdırırsan və köməyinə Nazim Əhmədli gəlir:

*dərdim intizarda, dərdim səbirsiz,
boşalıb dağılan yurdum səbirsiz,
dünya mənə görə səssiz, səmirsiz
dünya mənə görə boş idi sənsiz;*

Bu misralar, bu bəndədəki məntiq təkcə içində olduğum anın ifadəsi, rəsmi, mənzərəsi deyil, o həm də yalnız özünün gördüyü, özünün çəkdiyi yükün, ağrının ifadəsidir. Bu özünüifadə müəyyən qədər daxili təsəlli olsa da, amma həm də sənsizliyin ilk fəsadlarının etirafıdır, dilə gətirilməsidir. İstər oxucu, istər elə bu şeirin ünvanladığı ilham pərisi, bir az da çılpaq desəm, həmin o ünvan sahibi azacıq da olsa, nələr baş verdiyini hiss edir. Lap ola bilsin ki, bu onu öz varlığına da köçür, axı söhbət sevgidən gedir, onun yaşantılarından bəhs olunur. Deməli, azacıq, necə deyirlər iynə ucu boyda hissiyyatı olan aşiq və yaxud məşuq bürzə verməsə də, içində bir ahın qurbanı olacaq. Bu ah isə itirilən, öldürülən sevginin bəlkə də son nəfəsidir, son hıçqırtısıdır... Hə, bax reallığın, yəni sevgi yaşamının şəkli budur. Bu həm də o deməkdi ki:

*Mən nəfəsdən od alan,
Baxışından odlanan...
Bu küçələr, o dalan -
Cığır sənini, iz sənini!..*

Deməli, hər şey sənə aiddi, küçə də, yol da, nəfəs də, baxış da... Sənə aid olanları aparmaq gücü isə sənə yoxdu.

Ona görə ki, sevgini verən sevginin dünyaya gəlişinə "OL" deyən onu bütöv yaradıb. İki qütbün, iki tərəfin, iki üreyin istəyi, bütövlüyü üçün. Deməli, birinin çəkilməsi, gətməsi yalnız ağrı, sızıltı, tənhalıq, bir az da obrazlı desəm şikəstlik yaradır. Bax, ona görə deyirəm ki, sən artıq ikimizə aid olanı öz payın kimi götürüb gətmək gücündə deyilsən və ikimizin olan sevgi birimizin çəkilməsi ilə sadəcə yarımcan olur. Bu yarımcanlıq da Nazim Əh-

mədlinin məntiqinə söykənsək belə ifadə olunur:

*yol çəkən gözlerim qalıb mürğülü,
qəlbimə min yarpaq həsrət bükülü,
soruş, təkbəşinə hicran yükünü
ürəyim bəs necə daşıdı; sənsiz?..*

Gördünüzmü, Nazim də mən də yeni dedi. O da vurğuladı ki, sən heç nəyi aparmaq gücündə olmadın. Əgər aparmırsansa bəs onda mənim daşdığım - yaşadığım nədi? Və bir də əgər daşıyıb, yaşayıramsa onda bu sənsizlikdirmi?!

Bax, yaranan bu suallar elə Nazimin elə əvvəldən dediklərinin sözlə çəkilən rəsmi idi. O rəsm müəllifi ilk baxışdan Nazim olsa da o fırçanın rəngləri ilham pərisindən gəlirdi. Deməli, iki ürək bir şəkili çəkirdi. Mən də bu mənzərəni seyr edə-edə öz dünyamın rəngləri içərisində öz sevgimin, öz yaşamımın rənglərini axtarıram. Lap konkret desəm, Səni görmək istəyirəm! O istək Nazimin istəyini öncə dediyim kimi, mənə yaratdığı assosiasiyasıdır! Axı mən də sənsizəm. O sənsizliyin açarını, "simsimin"i tapıb bilmirəm. Ona görə də sənini olan hər şeydə özümü görürəm, özümü gördüyüm yerdə də elə sən varsan. Deməli:

*Dünya gerçək və yalan,
Bir xəzan var, bir talan...
Köçüb gözümdə qalan -
Baxış sənini, göz sənini.*

Hə, Nazim Əhmədlinin bir kövrək şeirinin işığında tərəddüd etmədən gözümü yumub getdiyim yolun hər iki tərəfində hiss etdiyim, gördüyüm bir reallıq vardı. Bu çiçəklərin arasından keçib sənsizlikdən sənli günlərə gedən yol idi. Bütün yollar kəsişdiyi kimi görüşdürə bilər. Elə bu ümidlə Nazim Əhmədliyə, həm də özümə "yolumuz açıq olsun!" deyirəm.

Əbülfət MƏDƏTOĞLU

**Türkiyə MN:
Tələb olunarsa,
Suriyaya dəstək
verəcəyik**

Tələb olunduğu təqdirdə Suriyanın müdafiə qabiliyyətini gücləndirmək və terrorizmlə mübarizəsini dəstəkləmək üçün hər cür dəstəyi verəcəyik.

Bu barədə Türkiyə Müdafiə Nazirliyi məlumat yayıb.

Nazirlik sözçüsü bildirib ki, Suriyadakı son hadisələr və İsrailin Suriyaya hücumları ilə bağlı Türkiyənin mövqeyi aydıncıdır:

"Bizim məqsədimiz ərazi bütövlüyünü və siyasətini təmin etmiş təhlükəsiz, sabit və güclü Suriyadır. İsrailin Suriyaya hava hücumları bölgədə sülh və sabitlik istiqamətində atılan addımları təhlükə altına qoyur".

O, İsrailin Suriyaya endirdiyi hava zərbələri zamanı Suriyadakı Türkiyə hərbiçilərinin zərər görmədiyini vurğulayıb.

**Rusiya 1000
hərbçinin meyitini
Ukraynaya
qayıtdı**

İstanbul razılaşmalarının davamı olaraq Rusiya iyulun 17-də Ukraynaya daha 1000 hərbçinin meyitini təhvil verib.

Bunu Rusiya prezidentinin köməkçisi və Ukrayna ilə danışıqlarda Rusiya nümayəndə heyətinin rəhbəri Vladimir Medinski deyib.

Onun sözlərinə görə, Ukrayna tərəfi 19 rusiyalı hərbçinin meyitini Moskvaya təhvil verib.

İdris ŞÜKÜRLÜ
Əməkdar jurnalist,
yazıçı-publisist

Ağ geyinən şəhidin anası qara geyməz!

Yayın qızmar çağları idi. Günəş göydən yerə od ələyirdi. Ağacın yarpaqları ölələnmişdi. Dostum Möhübbət Ağayev məni yolda gözləyirdi. Bir azdan ona qoşulub Güneşli kəndinə yollandıq. Şəhid Vüqar Mövlanovun atası Tumarxan kişi bizi evində gözləyirdi. "Dodo" qəzetinin baş redaktoru, araşdırmaçı jurnalist İradə Məlikova da şəhidin ailəsinə baş çəkməyə gəlmişdi. Görüşüb söhbət etdik. Bu görüş adı görüşlərə bənzərmirdi. Hüzunqarışıq təbəssüm, gözlərdən süzülən qəmli baxışlar özünü büruzə verirdi. Şəhid Vüqarın şəkildən boylan vüqarlı baxışlarından, ondan əmanət qalmış əşyalarından heç cür yayına bilmirdik...

İradə xanım bizə Zəfərimizi, qələbəmizin tamını dadızdıran çoxlu sayda şəhid məzarına, şəhid ailələrinə baş çəkib, ana-bacılara, atalara təskinlik verib, onlara mənəvi dayaqlıq olub, problemlərin həlli üçün səlahiyyət sahiblərini narahat edib. Qəzet və kitablarında şir ürekli əsgərlərimizi vəsf edən yazılar yazıb. Ən böyük mükafatı isə daxilində tapdığı təskinlik olub.

Bu görüş kədərli olsa da, videokameranın, telefonların yaddaşından yayınmadı. Ən yaddaqalan bilirsiniz nə oldu? İradə xanım Məlikova bibisi gəlini olan Bəsti xanıma ürək-dirək verirdi. Sonra səliqə ilə büküdü xı-nayı rəngli kəlağayı açdı, göz yaşı ilə şəhidin anasına: "Bax, bacım, oğlun Vüqardan sənə hədiyyə gətirmişəm. O istəyir ki, daha sən qara bağlama-yasan" - deyərək anaya özünəməxsus tərzdə təskinlik, ürək-dirək verdi. Şair Etibar Vəliyevin "Qara yaylıq satmayın" şeirini yana-yana oxudu. Dedi ki, şair lap yerində yazıb: "Ağ geyinən şəhidin, anası qara geyməz".

- Bəsti ana, sən də qəmini unut, gözlərinə dolmasın bulud! - deyə ananın boynunu qucaqladı. Çox təsirli bir səhnə idi...

Bu epizodu niyə xatırladım? Çünki İradə xanımın jurnalist kimi təcürbəsində belə hallar çox baş verib. Hər bir epizod unudulmaz olub. Yaddaşında möhkəm izlər buraxıb, xatirəyə dönüb.

Baba ocağı köməyə gəldi

İradə xanımın 10 yaşı vardı, böyük bacı Sevda isə 14 yaşın içində idi.

Sevda kənd kitabxanasında Ağasəmisindən götürdüyü maraqlı romanları və hekayə kitablarını 1-2 gecəyə oxuyub bitirirdi. İradə ondakı kitabla həvəsinə heyran qalsa da, Sevdaya çatma bilmirdi.

Mütaliyəyə ondakı həvəs İradəni oxumağa, öyrənməyə sövq edirdi. Sevdanın qalın dəftərində yazdığı şeirləri və qeydləri çox xoşuna gəlirdi. Bacısına oxşamaq İradənin ürəyində keçsə də, büruzə vermirdi.

Vaxt gəldi ki, nənəsi Dodoxanım 1978-ci ilin aprel ayının 22-də, 64 yaşında rəhmətə getdi. Nənənin ölümü ailəni xeyli mütəəssir etdi. Bacılar ha-

dərildi. Yeni iş yeri isə "Cənubkənd-təsərrüfatıutəchizatı" layihə institutu oldu.

Burada işləməklə bərabər, İnşaat Mühəndisləri İnstitutunun axşam şöbəsinin tələbəsi oldu. On il Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Nazirliyi sisteminə işlədi.

Özü də, sözü də işıq - İradəli xanım

İradə xanım fitrətən istedadlıdır, şair təbldir, jurnalist qələmlidir, qəlbi təmizdir. Hər bir qonaq ona özizdir, xeyirxahdır, süfrəsi açıqdır, hamıya can yandırır. Onun həyatı tammetrajlı kinofilmə, qalın bir romana bənzəyir... Onda ki mehribanlıq, sədaqət, ədalət, vətənsəverlik, yurda bağlılıq, halallıq, səbirli və təmkinli olmaq - sözsüz ki, öyrənilməyə layiqdir. İradə xanım onu əhatə edən mühitin hiss və həyəcanları, arzu və istəkləri ilə nəfəs alır. Bu mühitdəki yaşam tərzində baş verən olaylara öz prizmasından baxır, Şerqin min illərdən bəri özünü doğruldan milli-mənəvi dəyərlərinə üstünlük verir. İradə xanım xanımlara nümunədir, onu hamıya sevdiren - ürəkədən gələn istəkdir.

ra addım atırdılarsa, nənənin əl nişanələrini, onun əşyalarını görürdülər, nəfəsini duyurdular, nənəni unuda bilmirdilər. Nənə onların yuxularına işıqlı siması və xeyirxahlığı ilə gəlirdi...

Dodoxanım nənəni kənd qəbiristanlığında torpağa tapşırırdılar. Onlar bir neçə gündən sonra Bakıya getməyə hazırlaşdılar. Sevdaya və İradəyə dedilər:

- Siz bizimlə Bakıya gəlsiniz, yoxsa baba ocağında qalırsınız? - deyərək Şirzad ata sözüne davam etdi: - Deyəsən, baba yurdumuz sahibsiz qalar. Bəs nə edək? Mən iş yerimə qayıdıram.

Qızlar isə kənddə çox da təmtəraqlı olmayan evdə qalmağa üstünlük verdilər.

Əvvəllər çox çətinlik, sıxıntı olsa da, yavaş-yavaş öyrəşirdilər. Həyəti şumlayıb becərdilər, toyuq-cücə saxladılar, meyvə-tərəvəz yığdılar, qışa tədarük gördülər, bir sözlə, yaşamağı bacardılar.

Lakin tale Sevdanı və İradəni ayırdı, qismətə tuş elədi. Sevda Azərbaycan kəndində (indiki Güneşli) qalıb müxtəlif işlərdə çalışdı.

Həyatın yazılmamış qanunları var: biz də o qanunların hökmü ilə yaşayırıq və ömür sürürük. İradə səkkizilliyi bitirən kimi Azərbaycan Politeknik Texnikumuna daxil oldu və dörd ildən sonra orta ixtisas təhsili aldı. O, gənc mütəxəssis kimi Bakı Məişət Kondisionerləri Zavodunda işləməyə gön-

rafiyasını, adət-ənənəsini, mahnılarını, ədəbiyyatını bilənlərə qəzetdə meydan açıldı.

"Dodo" qəzetinin ilk sayı 22 iyul 2017-ci ildə işıq üzünə gələndə, sanki baş redaktor İradə xanımın yeni bir övladı dünyaya gəldi!

O, həm də naşirdir!

İradə xanım qəzet redaktoruna məxsus tükənməz enerjiyə, yüksək erudisiyaya, möhkəm yaddaşa və iti zəkaya malikdir. "Dodo" qəzeti nəşrə başladığı vaxtdan indiyədək, yəni 6 iyul 2017-ci il tarixindən 2025-ci ilin iyul ayınadək, 97 sayı oxuculara təqdim edilmişdir. O, nəşriyyat imkanlarını genişləndirmək üçün "Dodo" MMC yaratmış, ilk növbədə öz kitablarını bu imza ilə çap etdirməyə başlamışdır.

Nəşr edilmiş "Dodo" qəzetinin VIII cildəndən ibarət kitabları nəfis şəkildə çap olunmuşdur. Bu, bir salnamədir. AMEA-nın Folklor İnstitutu "Azərbaycanda yaşayan xalqların atalar sözləri və deyimləri" (11 xalqın dilində, 2016), "Azərbaycanda yaşayan xalqların əfsanə, rəvayət və nağılları" (15 xalqın dilində, 2018), "Yolon sıxanən" - talış dilində (atalar sözləri) kitabı (2018), azsaylı xalqların folkloru silsiləsindən "Talış folkloru" IV seriya kitabı (iki dildə, 2019) nəşr etmişdir.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin 100 illik yubileyi ilə əlaqədar talış xalqının böyük rəhbərə olan dərin hörmət və ehtiramını, məhəbbətini, onun dahiliyini ifadə edən "Mən fəxr edirəm ki, azərbaycanlıyam - Az fəxr kardəm ki, Azərbaycanlıyım" (iki dildə, 2023) kita-

Əldən-ələ gəzən hər bir kitabında, "Dodo" qəzetinin hər bir sətrində Dodo xanımın barmaqlarının izi, gözünün nuru qalıb. Cənnətin zəvvarları, Vətənimizin xilaskarları - şəhidlərin qəhrəmanlığı qiyməti bir tarixdir, tarixi isə zaman yaşadır.

Yeni qəzet doğuldu

Bəs sözün seyrinə düşsən, onun cazibəsindən çıxma bilməyən, söz xəzinəsinə baş vuran İradə xanım Məlikova ötən illərdə nə itirdi, nə qazandı? İradə xanım deyir ki, ötən illər geri qayıdan deyil. Onun qazancı isə müqəddəs qələmi ilə yazdığı yadigarlar olub. Tərcüməçi-müxbir kimi fəaliyyəti onu qane etmədi. İnternetlə işləməyi, qəzetə rəhbərliyin necə olmasını, tərtibat işini öyrəndi.

2017-ci ilin may ayından "Dodo" (talış dilində ana-bacı deməkdir) adlı qəzet təsis etdi və baş redaktor oldu. "Azərbaycan" Nəşriyyatında otaq aldı, redaksiyanı formalaşdırdı. Rayonlara, qəsəbələrə, kəndlərə yollandı, müxtəlif tədbirlərin iştirakçısı oldu. Öz ətrafına fəal qələm sahiblərini topladı, talışların dilini, folklorunu, etnoq-

bı Mədəniyyət Nazirliyi tərəfindən nəşr edilmişdir.

Eyni zamanda, İradə xanımın çoxillik yaradıcı zəkasının məhsulu olan "Birlikdə düşünək" (Azərbaycan və talış dillərində) kitabında məqalələri, analitik yazıları, ictimai əhəmiyyət kəsb edən təklifləri, müsahibələri geniş şəkildə əksini tapmışdır. Bu siyahını daha da genişləndirmək olar.

Azərbaycan Milli Mətbuatının 150 illiyi ərəfəsində İradə xanım Məlikova ilə polemik söhbət edirik.

O deyir ki, hər hansı bir xalqın böyüklüyü, qədim tarixi onun top-tüfəngi, qoşun sayı, pul-parası ilə deyil; tarixi, dili, ədəbiyyatı, mədəniyyəti, tolerantlığı, alimləri və tanınmış şəxsiyyətləri ilə ölçülür.

Elə məhz İradə xanım da xalqın yaşaması, dövlətçiliyin və müstəqilliyimizin qorunması, mənəvi dəyərlərin dəstəklənməsi, xalqların xoşbəxtliyi, ölkənin dünyada söz sahibi olması üçün var gücünü, bilik və bacarığını, parlaq zəkasını, jurnalist istedadını əsirgəmir.

Var olsun belə düşüncə, zəka sahibi, geniş ürəkli, talış gözəli!

İsti havada fiziki işlərdən çəkinin! - Ürəyə ziyandır

İsti yay günlərini bağ evində keçirməyi planlaşdıranlar günəş şüaları ilə ehtiyatlı davranmalı və sağlamlıqlarına qarşı diqqətli olmalıdırlar.

Adalet.az xəbər verir ki, bunu rusiyalı nevroloq Yekaterina Demyanovskaya yerli KİV-ə açıqlamasında deyib. Onun sözlərinə görə, havanın temperaturu +30 +35 °C olduqda, hətta sağlam insanlarda belə ürəyə düşən yük 2-3 dəfə artır. Bu cür hava şəraitini xüsusilə artıq çəkəndən əziyyət çəkən, yüksək qan təzyiqi və digər ürək-damar xəstəlikləri olan insanlar daha çətin keçirirlər. Belə şəxslərə günəş altında 30 dəqiqədən artıq qalmamaq və əsas vaxtlarını kölgədə keçirmək tövsiyə olunur. Demyanovskaya həmçinin qeyd edib ki, ağır fiziki işləri günün erkən saatlarında planlaşdırmaq daha doğrudur. Günvurma əlamətləri hiss olunduqda isə dərhal sərin yerə çəkilmək, dar geyimləri çıxarmaq, uzanmaq və təmiz ya da mineral su içmək lazımdır. "Günvurma zamanı başgicəllənmə, baş ağrısı, nəfəs darlığı, ürəkbulanma, soyuq tər və ya bədənini isti və qızarmış olmasına baxmayaraq tərlənməməsi müşahidə edilə bilər. Əgər insan tərlənmirsə, bu, artıq bədənini istilik tarazlığının pozulduğunu və orqanizmin özünü soyudma bilmədiyini göstərir", - deyərək mütəxəssis xəbərdarlıq edib.

Prostat xərçənginin necə əmələ gəldiyi bilindi

Prostat hüceyrələrindəki mutasiyalar nəticəsində yaranan iltihab bu hüceyrələri yenidən proqramlaşdıraraq aqressiv şişlərə çevirə bilər.

Adalet.az xəbər verir ki, Brüssel Universitetinin alimlərinin bu sahədə apardıqları araşdırmanın nəticələri "Nature Cancer" jurnalında dərc olunub. Bildirilir ki, hüceyrələrin yenidən proqramlaşdırılması normal hüceyrələrin öz funksiyalarını dəyişdirdiyi və şiş hüceyrələrinin xüsusiyyətlərini əldə etdiyi prosesdir. Şiçanlar üzərində aparılan araşdırmalar göstərib ki, prostatın müxtəlif hissələrində yenidən proqramlaşdırma mexanizmi fərqli ola bilər. Bununla belə, gəmiricilər üzərində aparılan təcrübələrdə aşkar edilən yenidən proqramlaşdırma əlamətlərinin prostat xərçənginin ən aqressiv formaları olan xəstələrdəki əlamətlərlə üst-üstə düşdüyü kəşfi xüsusi əhəmiyyət kəsb edib. Alimlərin fikrincə, bu o deməkdir ki, belə molekulyar markerlər xəstəliyin sürətli inkişaf riski yüksək olan xəstələrin erkən aşkarlanması üçün istifadə oluna bilər. Əsas kəşflərdən biri o idi ki, iltihab sadəcə şiş prosesini müşayiət etmir, əksinə onu işə salır. Eyni zamanda, dermatlarla iltihabın qarşısını almaq xərçəngin inkişafını dayandıra bilər.

Bu gün Azərbaycan Səfəvilər dövlətinin banisi, Azərbaycan torpaqlarını birləşdirmiş, mərkəzləşdirilmiş Azərbaycan dövlətini yaratmış şəxsiyyət Şah İsmayıl Xətəinin doğum günüdür.

Şah İsmayıl Səfəvi 1487-ci il, 17 iyulda Ərdəbildə anadan olub. Tarixçi və araşdırmaçıların verdiyi məlumatlara görə, İsmayıl 12 yaşında olarkən Səfəvi əmirlərinin və digər türk tayfalarının dəstəyi ilə öz əcdadlarının başladığı mübarizə yoluna qədəm qoyur. Onun tərəfdarlarının çıxışı 1499-cu ildə baş verir. Əvvəlki çıxışlardan fərqli olaraq, bu dəfə hərəkət qısa müddətdə Azərbaycanın hüduqlarından kənara yayılır. Səfəvilərin ilk çıxışlarının məq-

sözləri deyirdi "qurban olduğum, sadəyə olduğum Pirim Mürşüdüm" .

Nəinki Azərbaycanda dünyanın hər yerində tarixçilər də , azərbaycanlılar da Azərbaycan düşmənləri də bilir ki, Şah İsmayıl Xətai qədr Azərbaycan dövlətçiliyinə xidmət edən ikinci bir şəxs olmayıb.

23 may 1524-cü ildə dünya tarixinin ən görkəmli şəxslərindən biri olan böyük sərkərdə, Azərbaycan xalqının böyük oğlu Şah İsmayıl Xətəinin rəhmətə gedən günüdür. Cəmi 37 yaş... Ömrünün ən çal-çağırılı dövründə...Bəlkə də bu ölüm kabusu olmasaydı, şahımız hələ neçə-neçə uğurlara, qələbələrə imza atacaqdı. Onu qardaşın-qardaşla qardaş qanı tökməsini yıxdı? Onun

Qurban olduğum, sadəyə olduğum Pirim, Mürşüdüm... Bu yerlərə bir də gəl

sədi yalnız Azərbaycanı birləşdirmək idisə, İsmayıl Səfəvi və onun tərəfdarları bəzi başqa ölkələri də əhatə edəcək böyük dövlət yaratmağı qərara alırlar. Ağqoyunlu və Şirvanşah qoşunları ilə üç qanlı, lakin müzəffər döyüşdən sonra, 1501-ci ildə İsmayıl Səfəvi Təbrizə daxil olur, özünü Azərbaycanın hökmdarı elan edir. Yeni və eyni zamanda, Azərbaycan tarixində ilk mərkəzləşdirilmiş dövlət - Səfəvilər dövləti və ya bəzi mənbələrdə deyildiyi kimi, Qızılbaşlar dövləti yaradıldı. Bundan sonra Şah İsmayılın nəhəng imperiya yaratmağa yönəlmiş aktiv siyasi, hərbi və ideoloji fəaliyyəti başlanır.

Bu fəaliyyət cəsarətli işlərlə, çoxsaylı risklər, qurbanlar, məğlubiyyətlər və qələbələrlə müşayiət olunurdu.

Səfəvi dövlətinin yaranmasında əsas amil həmin dövləti quranların türk olması, həmin dövlətin tarixi Azərbaycan torpaqlarında meydana gəlməsi və buradakı insanların "Qızılbaşlıq"ı a sadıq olmalarıydı.

Tarixçi alim, dosent Zaur Əliyevin yazdığı kimi: "Şah İsmayıl Xətai doğulan gündən "Günəş və Aslan" təşkilatının idarəçiləri olan ağsaqqalların, qaynaqlarda qeyd edildiyi kimi, "Gün görənlərin" himayəsi altında olub. Onun dünyaya gəlişi də İstanbulun geri alınması kimi qədim kitablarda yazılıb.

Şah İsmayıl fəvqəli fiziki gücə və zəkaya sahib bir şəxs idi. Onun anadan olmasından sonra "Gün görən" dərhəli onu himayəyə götürüb hazırlayır, həyatı Lələlərin təlimi və tərbiyəsi ilə davam etdirir. Səfəvilər dövləti onu quran və inkişaf etdirən türk tayfalarının şərəfinə "qızılbaş ölkəsi", "qızılbaş dövləti", Səfəvi hökmdarı isə "qızılbaş padşahı" deyərək qeyd olunur. Şah İsmayıl Azərbaycanı türkcəsinin Hindistandan Bağdada qədər yaydı. O, Dövlət dilini türk dili elədi. Üstəlik türk dilində əsərlər yaradaraq bu gün də əsl türk sənəti olan qədim ozanlığın inkişafına təkan verdi. Onun şeir yazmağı ilə yanaşı gözəl səsi olduğu da deyilir. Özü sazda ifa edib oxuyurdu.

Şah İsmayılın çox gənc olmasına baxmayaraq, onun sərkərdəlik istedadı, döyüşçü cəsarəti və hökmdar zəkası Şərqdə və Qərbdə hökmdarları, o dövrün görkəmli adamlarını həmişə, elə bu gün də heyran edir.

Şah İsmayıl Səfəvinin dövlətin siyasi-hüquqi quruluşuna baxışları onun uşaqlıq illərindən, Qızılbaşlar hərəkatının başçısı kimi fəaliyyətə hazırlandığı və bu ruhda tərbiyə edildiyi dövrdən formalaşmış. Onun şəxsi və siyasi keyfiyyətlərinin formalaşması üçün Səfəvi əmirləri və digər türk tayfalarının başçıları da səy göstərmiş, lakin bu keyfiyyətlər əsasən çoxsaylı daxili siyasi amillərin təsiri altında yaranıb.

Şah İsmayılın xalqın və dövlətin həyatının bütün tərəflərini əhatə edən fəaliyyəti xalqın öz köklərini dərk etməsinə, dayanıqlı etnik kodun və mədəni identikliyin formalaşmasına kömək edirdi. Şah İsmayıl fenomenal şəxs idi. Yaxşı sərkərdə, idarəçi, mədəniyyəti sevmə, şəhərsalmağa meyilli və ən əsası qeyri-adi fiziki gücə sahib idi. Məhz ona görə də hər bir onu seven bu

ömrünü nanəciblərin, başqalarının qapılarında "duz dadıb" özününkünə tepik atanların şər-böhtanları, yersiz qınaqlarını taleyinə qara yazdı? İndi ətrafımızda bu qədr nədən varkən, gör hələ 500 il əvvəl nə qədər nədanlar, cahillər olub yurdumuzda. O nədanlar var qüvvələri ilə Şahımızın günəş kimi parlaq şəxsiyyətini çamurlara qərxdə edib.

Xiffət etdi, ah çəkdi, susdu, bütün dərdrələri içinə çəkdi və....Dərdə saldı çəkilişi mümkün olmayan dərdrə, Şahımız!...Ucu -bucacı görünməyən böyük bir xanımın, böyük bir imperiya yaratdı, amma ətrafındakı mürdar nəfəslə, iyrənc qəlbli insanların xırda qınağına, əsilsiz yalanlarına, böhtanlarına dözümlü göstərə bilmədi... Dərd içini parçaladı, parçaladı.... və bir gün...

Ömrünün son illərində ailəsinə və ardıcılı olan qızılbaşlara vəsiyyət edir:"Çox çalışdım. Artıq kamala dolmuşdum. Çox əlləşdim - müharibə olmasın, dedim, olmadı.Budur, Çaldıran döyüşündən on il keçib. Hələ bir dəfə üzüm gülməyib, dodaqlarımda təbəssüm olmayıb...

... Ömrün son günərini yaşayıram...

Sizin üçün bu az ömrümdə əlimdən gələni etdim. Fəthlər edib, parça-parça bölünmüş diyarımızı birləşdirməyə çalışdım. Vətənin bir sızma torpağını bir ovuc qızıldan, türk dilimizin bir küçücük sözünü bir ölçü ləl-cəvahirətdən üstün bildim. Hər ikisinin Vətənimizin və dilimizin əbədiyyəti üçün. Nə bacardım ona etdim. Yaxşı nə başladımsa - onu göyərdirin! Səhvlərimi təkrar etməyin! Sizə vəsiyyətim budur!.. Sizə üç əmanət qoyub arən babalar: dilimiz, qeyrətimiz, Vətənimizcan sizin can onlar əmanəti!"

Ruhu şad, məkanı cənnət olsun , qüdrətli Azərbaycan oğlunun!

P.S. Qüdrətli Şah İsmayıl Xətəini Əzizə Cəfərzadə "1501" əsərində "işğalçı, qaniçən, qəddar" göstərməyə çalışsa da, Fazil Mustafa "millət vəkili" statusuna tam zidd olan müsahibəsində "Səfəvilər fəlakət tariximizdir" desə də, yazıçı Aqşin Yenisey profil statusunda "Səfəvilər imperiyasının dağılmasına Səfəvi elitasının seksual pozğunluğunun səbəb olduğunu" iddia etsə də, bir həqiqət bu kainata əbədi hakimdir: "Günəşi ört-sədə qara buludlar, Yenə günəş adlı bir qüdrəti var".

Hələ bir həqiqət də var ki, o daha kəskinir və onu demirəm, çünki hamı bilir.

Əntiqə Rəşid

ZİYALİ ÖMRÜ

Zülməti dağıdan işıqdır, aydınlıqdır ziyalılıq. Öz zəka işığıni xalqın gələcəyi yolunda paylamaqdır ziyalılıq. Ürəklərə, beynlərə nur çiləmək, gələcək nəslin yoluna چراق tutmaqdır ziyalılıq.

Öz ömrünü xalqına həsr edən, elm və mərifət nurunu nəsil-dən-nəsilə ötürüb tarixləşən əsl ziyalılarımız çoxdur. Tanrının ona bəxş etdiyi ömür yolunda ziyalı adını özünə haqq edən aydınlarınızdan biri də Yədulla Ağazadədir.

Yədulla Ağazadəni ötən əsrin səksəncinci illərindən tanıyıram. İlk dəfə "Leninçi" (indiki "Lənkəran") qəzetinin səhifələrində bədii-publisist yazıların müəllifi kimi diqqətimi çəkən imzalardan biri olub Yədulla Ağazadə imzası. Onun o zaman Lənkəranın mədəniyyət və ictimai-siyasi həyatında xüsusi rolu olmuş, repressiya qurbanlarından olan Müzəffər Nəsirli haqqında qələmə aldığı məqalə, yəqin ki, bütün rayon ziyalıların marağına səbəb olmuşdu. Bu məqalə rayonun ictimai-siyasi həyatına yenidən qatılmış gənc ziyalının həyatı manifesti kimi səslənirdi. İctimai fəallığı qısa zaman kəsiyində onu bütün rayonda tanıtdırdı. Qeyd edim ki, xalqın ictimai-siyasi şüurunun artdığı, meydan hərəkatının yüksəldiyi, eləcə də diletantlığın, yalançı ziyalılığın çoxaldığı həmin illərdə öz sözü, əməli ilə nüfuz qazanmaq, uğur əldə etmək asan məsələ deyildi.

Bəzi diletant çıxışçıların prinsipial mövqe tutan ziyalıları aşağılamaq istədiyi bir dövrdə öz məntiqli danışıq bacarığı, nəticəlik istedadı ilə maneələri qırıb rayon ziyalıları arasında özünəməxsus mövqe tutmuşdu Yədulla müəllim. Təsədüfi deyil ki, o, həmin illərdə tanınmış bir ziyalı kimi rayon sovetinin deputatı seçilir. Doxsanıncı illərin əvvəllərində milli münasibətlərin kəskinləşdiyi, siyasi hakimiyyətdəki qarşıdurmaların çoxaldığı bir dövrdə rayon sovetinin sessiyalarında məntiqi çıxışları ilə seçilərək dövlətçilik mövqeyinin müdafiəçisi kimi prinsipial mövqe nümayiş etdirir. Odur ki, Respublika Ali Sovetinin 1993-cü il 13 avqust sessiyasında Lənkəran ziyalılarını təmsil edənlərin içərisində, öz mövqeyini ifadə edənlər arasında Yədulla Ağazadə də var idi.

Yədulla Ağazadə həyatı yaxşı bilir. Onun ən maraqla oxunan əsərlərindən biri də "Həyatı öyrəndiyim illər" adlı sənədli xatirə-povestidir. Qeyd edim ki, Yədulla müəllim hələ Azərbaycan Dövlət Universitetinin (BDU) üçüncü kursunda oxuyarkən Lənkəran rayon mərkəzindən 36 km uzaqda yerləşən, maşın yolu, mərkəzlə marşrut əlaqəsi olmayan ucqar bir dağ kəndində müəllim işləməyə başlayır. Gənc olmasına baxmayaraq qısa bir zamanda məktəbin ən savadlı və nüfuzlu müəllimi kimi tanınır. "İlin ən yaxşı müəllimi" müsabiqəsinin qalibi olur. Rayon Təhsil Şöbəsi gənc pedaqoqa etimad göstərərək onu işlədiyi Gəgiran kənd səkkizillik məktəbinə direktor təyin edir. Məktəbdə bəzi yaşlı müəllimlərin ona qarşı göstərdikləri qısqanclıqlara baxmayaraq hə-

vəsdən düşmür , gərgin zəhmət hesabına məktəbi qabaqcıl məktəblər sırasına çatdırır. Kənddə yeni məktəb binası tikdirir.Yədulla müəllim bu kənddə keçirdiyi illəri "Həyatı öyrəndiyim illər" adlandırır. Orada keçirdiyi acılışirli xatirələri bədii dillə oxucuları ilə bölüşür. Bu kitab onu oxuyanlar üçün də bir həyat məktəbi rolunu oynayır. On il direktor işlədikdən sonra o, şəhərə qayıdır. Şəhər 5 sayılı tam orta məktəbində, Lənkəran Türk liseyində ixti-

sası üzrə müəllim işləyir. Bir neçə dəfə "İlin ən yaxşı müəllimi" müsabiqəsinin qalibi olur. Rayonun nüfuzlu pedaqoqlarından biri kimi tanınır. Yuxarıda qeyd etdiyim şəhərin ictimai-siyasi həyatında fəal iştirakı da elə bu illərdən başlayır.

1992-ci ildə Lənkəran Dövlət Universiteti yarandıqda ora dəvət olunan müəllimlər arasında Yədulla müəllim də var idi. Sevincirici haldır ki, biz onunla doğma universitetdə həm tələbə-müəllim münasibətlərində olmuş, həm də müəllim kimi bir kafedrada çalışmışıq. Bu yaxınlıq bizi daha da ilgili etmiş və bir-birimizə daha yaxşı tanıtmışdır. Qeyd edim ki, universitetdə "Dil və ədəbiyyat" kafedrasının formalaşmasında, paytaxt universitetlərindən alimlərin mühazirələrə dəvət olunmasında Yədulla müəllimin xüsusi rolu var.

Lənkəranda universitetin yaranması yerli ziyalıların elmi fəaliyyətini inkişaf etdirmək üçün geniş imkanlar açırdı. Onsuz da bölgənin mədəniyyət tarixini, folklorunu, etnoqrafiyasını öyrənən, mətbuatda müxtəlif elmi-publisist məqalələrlə çıxış edən Yədulla müəllim görkəmli maarif xadimi, mədəniyyət tariximizin və cənub folklorunun gözəl bilicisi Teymurbəy Bayramalibəyovun folklorşünaslıq fəaliyyəti haqqında namizədlik dissertasiyası üzərində işləyir və 1998-ci ildə müdafiə edib universitetin ilk yerli alimlərindən biri olur. Qeyd edim ki, regionun folklor tarixinin öyrənilməsi, Teymurbəy Bayramalibəyovun yaradıcılığının tədqiq olunması təkcə elmi iş kimi yox, varisliyin davam etdirilməsi baxımından da tədqiqatçıdır.

Elmi fəaliyyətini ilhamla davam etdirən Yədulla müəllim qısa müddətdən sonra - 2013-cü ildə "Azərbaycan ədəbiyyatında satirik poeziyanın təşəkkülü və inkişafı" mövzusunda doktorluq dissertasiyasını müdafiə edir və LDU- tarixində ilk filologiya elm-

ləri doktoru alimlik dərəcəsi adına layiq görülür. O, 2019-cu ildən Ali Attestasiya Komissiyasının qərarı ilə "Azərbaycan ədəbiyyatı" ixtisası üzrə professor vəzifəsinə təyin edilmişdir.

Yədulla müəllimin "Teymurbəy Bayramalibəyovun folklorşünaslıq fəaliyyəti"(1998), "Qəhrəmanlığa bərabər ziyalılıq"(1999), "Teymurbəy Bayramalibəyov və folklor"(2003), "Həyatı öyrəndiyim illər"(2008), "Azərbaycan poeziyasında satira"(2010), "Müasir Azərbaycan poeziyasında Sabir satira ənənələri"(2013), "Azərbaycan ədəbiyyatında satirik poeziyanın təşəkkülü və inkişafı tarixi"(2013), "Tarixləşən-əbədləşən ustad"(2015), "Müasir ədəbi proses və satirik poeziya"(2016), "Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (qədim və orta əsrlər)"(2018), "Ömür kitabından səhifələr"(2021), "Pirlər bulağından novatorluğa"(2024) və s. kitabları işıq üzü görmüşdür. O, beş monoqrafiyanın, bir dərslik və dərs vəsaitinin, yüzə yaxın elmi, çoxsaylı ədəbi-tənqidi məqalənin müəllifidir. Elmi əsərləri bir çox xarici dillərdə çap olunub.

Yədulla müəllim ədəbiyyatın sirlərini ilk dəfə hələ orta məktəb illərində Respublikanın Əməkdar müəllimi, tədqiqatçı-alim, filologiya elmləri namizədi , klassik şeirimizin gözəl bilicisi, şair Mirhaşım Təlışlıdan öyrənmişdir. Mirhaşım müəllim ədəbiyyatı və özünü şagirdlərinə sevdirməmişdi. Yəqin ki, filoloq, ədəbiyyatşünas olmaq arzusu da müəlliminə olan sonsuz sevgidən, məhəbbətdən yaranmışdı. Yədulla müəllim müəlliminin etimadını doğrultdu. Elm sahəsində daha irəli getdi, professor adına layiq görüldü. Və hələ qarşıda onu yeni tədqiqatlar, yeni zirvələr gözləyir. Onun müəlliminə olan etimadı və sədaqəti isə Mirhaşım Təlışlının 90 illiyinə həsr etdiyi "Tarixləşən - əbədləşən ustad" kitabında öz əksini tapmışdır. 2021-ci ildə o da müəllimi kimi Əməkdar müəllim adına layiq görüldü. Bu varisliyin əsl sədaqət nümunəsidir.

Yədulla müəllim elə ötən əsrin 80-ci illərindən AYB-nin Lənkəran Bölməsi ilə vaxtaşırı əlaqə saxlayan yaradıcı ziyalılarımızdan olub. 2006-cı ildən Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin, 2025-ci ildən isə Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin üzvüdür. O, bölmənin poeziya məclislərində vaxtaşırı iştirak edərək oxunan əsərlərə öz ədəbi-tənqidi münasibətini bildirir.

Odur ki, Yədulla müəllim bölgə yazarlarını da yaddan çıxarmır. Respublikanın qəzet və jurnal səhifələrində onların yaradıcılığı haqqında ədəbi-tənqidi məqalələrlə çıxışlar edir. Və yəqin ki, bu məqalələr nə vaxtsa ayrıca bir kitab halında nəşr olunaçaqdır.

Bu il iyul ayının 1-də Yədulla müəllimin 75 yaşı tamam olur. Gənc nəslin sabahına işıq saçan, ziyalı ömrü yaşayan Yədulla müəllimə can sağlığı, uzun ömür, elmi və pedaqoji yaradıcılığında uğurlar arzulayırıq.

Grow Audit and Consulting QSC
8 Noyabr pr. AZURE business mərkəzi
AZ1025, Baku, Azərbaycan
Tel: +994 12 488 63 49
Fax: +994 12 488 63 49
Mobil: +994 55 277 50 99
www.grow.az

Grow Audit and Consulting LLC
8 November ave. AZURE business centre
AZ1025, Baku, Azerbaijan
Tel: +994 12 488 63 49
Fax: +994 12 488 63 49
Mobil: +994 55 277 50 99
www.grow.az

MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATI

“Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilan rayonlarında Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti” PHŞ-nin idarə heyətinə:

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditinə dair hesabat:

Müsbət rəy

Biz, “Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilan rayonlarında Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti” PHŞ və onun törəmə müəssisələrinin (“Qrup”) 31 dekabr 2024-cü il tarixinə konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan, konsolidasiya edilmiş məcmu gəlirlər haqqında hesabatdan, konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatdan və göstərilən tarixdə başa çatan il üzrə konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatdan, habelə uçot siyasətinin əhəmiyyətli prinsiplərinin qısa təsviri də daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarına edilən qeydlərdən ibarət maliyyə hesabatlarının auditini aparmışıq.

Hesab edirik ki, konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları 31 dekabr 2024-cü il tarixinə Qrupun maliyyə vəziyyəti və bu tarixdə başa çatmış il üzrə maliyyə nəticələri və pul vəsaitlərinin axını üzrə Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (“MHBS”) müvafiq olaraq düzgün və ədalətli təsvir verir.

Müsbət rəy üçün əsaslar

Biz auditə Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətimiz əlavə olaraq hesabatımızın “Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditinə üçün auditorun məsuliyyəti” bölməsində təsvir edilir. Biz maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normalara Mühəsiblərin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının “Etika məəcəlləsinin” (IESBA məəcəlləsi) tələblərinə uyğun olaraq Qrupdan asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi bu və IESBA məəcəlləsinin tələblərinə uyğun yerinə yetirmişik. Hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları auditor rəyini əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Əsas audit məsələləri

Əsas audit məsələləri bizim peşəkar mühakiməmizə görə cari dövrün maliyyə hesabatlarının auditində ən əhəmiyyətli məsələlərdir. Bu məsələlər maliyyə hesabatlarının auditini baxımından və maliyyə hesabatlarına dair rəyimizin formalaşdırılmasında bütövlükdə nəzərə alınmışdır və biz bu məsələlərə dair ayrılıqda rəy vermirik.

“Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilan Rayonlarında Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti” PHŞ
31 dekabr 2024-cü il tarixinə Konsolidə olunmuş Maliyyə Hesabatları (Azərbaycan manatı ilə)

MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ SAİR MƏCMU GƏLİR HAQQINDA HESABAT

	Qeyd	2024-cü il	2023-cü il
Maliyyələşmədən tanınan gəlir	6	6,442,257	3,738,276
Əvəzsiz alınmış aktivlər üzrə gəlir	6	-	1,175,683
Xidmət satışı	6	183,532	68,191
Digər Gəlirlər	6	35,882	189,130
Cəmi gəlirlər		6,661,671	5,171,280
İşçi heyəti üzrə xərclər	7	(6,455,787)	(2,865,928)
Amortizasiya xərcləri	7	(1,669,465)	(1,227,988)
İnzibati və sair əməliyyat xərcləri	7	(686,981)	(399,898)
Material xərcləri	7	(433,814)	(239,215)
Digər Xərclər	7	(930,773)	(205,946)
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə xərclər		(10,176,820)	(4,938,976)
Xalis maliyyə gəlirləri	6	3,538,653	165,759
İl üzrə Mənfəət		23,504	398,063

Növrəs Cəfəroğlu
İcraçı Direktor

Muşfiq Həsənov
Baş Mühəsib

9-36-cı səhifələrdə təqdim edilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının ayrılmaz hissəsini təşkil edir.

“Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilan Rayonlarında Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti” PHŞ
31 dekabr 2024-cü il tarixinə Konsolidə olunmuş Maliyyə Hesabatları (Azərbaycan manatı ilə)

MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT

	Qeyd	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
Aktivlər			
Uzunmüddətli aktivlər			
Lisensiyalar	8	4,576	-
Proqram təminatı	8	29,356	19,713
İstismara verilməmiş qeyri-maddi aktivlər	8	214,999	11,706
Maşın və avadanlıqlar	9	2,527,908	2,015,296
Minik avtomobilləri	9	1,457,743	1,527,366
Yük avtomobilləri	9	1,729,453	747,529
İstehsalat nəqliyyatı vasitələri	9	-	1,007,005
IT avadanlıqları	9	195,360	73,705
Mebel və avadanlıqlar	9	300,325	66,837
İstismara verilməmiş əsas vəsaitlər	9	216,639,941	14,572,701
Cəmi uzunmüddətli aktivlər		223,099,662	20,041,856
Cari aktivlər			
Nəgd və Bank hesabları	10	6,202,907	95,951,520
Qısamüddətli debitor borclar	11	93,361	1,591
Verilmiş qısamüddətli avanslar	12	30,033,513	16,380,273
Mal-Material ehtiyatları	13	184,380	80,131
Digər cari aktivlər	14	873	-
Cəmi qısamüddətli aktivlər		36,515,034	112,413,515
Cəmi aktivlər		259,614,696	132,455,371
Kapital			
Nizamnamə kapitalı	15	500,000	500,000
Bölüşdürülməmiş mənfəət		4,027,449	4,003,944
Cəmi kapital		4,527,449	4,503,944
Öhdəliklər			
Uzunmüddətli Dövlət Maliyyələşmələri	16	208,290,567	15,875,364
Cəmi uzunmüddətli öhdəliklər		208,290,567	15,875,364
Qısamüddətli öhdəliklər			
Qısamüddətli Dövlət Maliyyələşmələri	17	3,025,725	95,566,949
Alınmış avanslar	18	30,028,503	16,380,273
Əməkhaqqı ilə bağlı öhdəliklər	19	320,562	124,906
Qısamüddətli öhdəliklər	20	13,303,568	3,934
Digər vergilər üzrə öhdəliklər	21	118,322	-
Cəmi cari öhdəliklər		46,796,680	112,076,063
Cəmi öhdəliklər		255,087,247	127,951,427
Cəmi kapital və öhdəliklər		259,614,696	132,455,371

Növrəs Cəfəroğlu
İcraçı Direktor

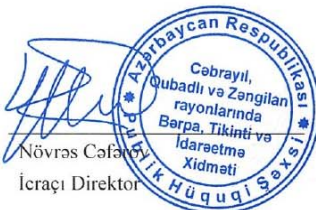
Muşfiq Həsənov
Baş Mühəsib

9-36-cı səhifələrdə təqdim edilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının ayrılmaz hissəsini təşkil edir.

“Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilan Rayonlarında Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti” PHŞ
31 dekabr 2024-cü il tarixinə Konsolidə olunmuş Maliyyə Hesabatları (Azərbaycan manatı ilə)

KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT

	Nizamnamə kapitalı	Bölüşdürülməmiş mənfəət	Cəmi kapital
01 yanvar 2023-cü il tarixində qalıq	500,000	3,605,881	4,105,881
Cari il üzrə mənfəət	-	398,063	398,063
Nizamnamə kapitalında artım	-	-	-
31 dekabr 2023-cü il tarixində qalıq	500,000	4,003,944	4,503,944
31 dekabr 2023-cü il tarixinə səhvlərin düzəldilməsindən sonra qalıq	500,000	4,003,944	4,503,944
Cari il üzrə mənfəət	-	23,504	23,504
Nizamnamə kapitalında artım	-	-	-
31 dekabr 2024-cü il tarixində qalıq	500,000	4,027,449	4,527,449

Növrəs Cəfəroğlu
İcraçı Direktor

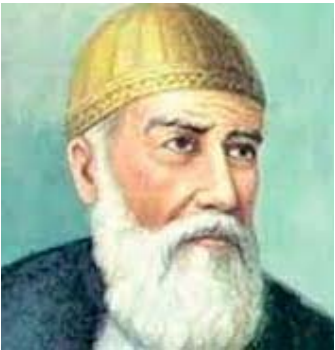
Muşfiq Həsənov
Baş Mühəsib

9-36-cı səhifələrdə təqdim edilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının ayrılmaz hissəsini təşkil edir.

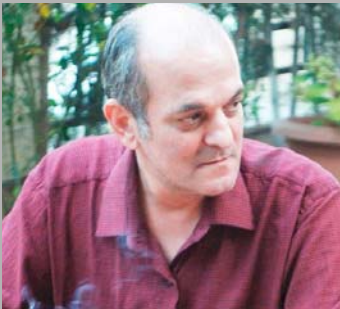
ƏDALƏT •

18 iyul 2025-ci il

BAYAT

№ 46 (906)

Salam Sarvan

MƏN GƏLƏR OLMADIM, YOLU QARŞILA

Alın yazısında imza yeri boş -
edam fərman idi, qollamaq olmur.
Nifrət elədiyin ayağını da
bir addımdan uzaq tullamaq olmur.

Dayan bir dəqiqə, bir "yox" de mənə,
hər gecə yuxuma girib yatan qız.
Adamı arxadan gəlib ötərlər,
ay məni qarşıdan gəlib ötən qız.

İndi bu qış ömrü sürüşmək gerek...
Bizi qar ötürər, dolu qarşılar.
Bu da ki sonuncu teleqramım:
mən gələr olmadım, yolu qarşıla.

HÖRÜYÜN ƏLİMDƏ TƏSBEH ƏVƏZİ

Hörüyün əlimdə təsbeh əvəzi
üstündə duamı oxudum, ayıl.
Sənin məhəbbətin mənim gözümdə
tərsinə yozulmuş yuxudu, ayıl.

İndi sən mənimçin heç nə deyilsən,
indi nə dərdimsən, nə nəşəm, qadın!
Mən səni sevmirəm, sənin qoynuna
səndən gizlənməyə girmişəm, qadın...

Hələ gizli-gizli ovuram səni,
gah daş daşıyıram, gah qum atıram .
Mən səni atmıram, səndən qaçmağa
ömrüm uzunluqda lağım atıram.

BAĞIŞLA, OTAĞIM TÖR-TOKÜNTÜDÜ

Yuvam dimdiyimdə gəzirəm hələ...
Sənsiz yer də yoxdu, dərbədən mənə
Gəl e, gəl qırılıb qırağa düşmüş
o qol budağımdan meyvə də mənə.

Bilmirəm keçirim hansı halını -
Oynayım toyuna, batım yasına?..
Hər gün neçə məktub yazıb cırıram,
cırıb tullayıram... poçt qutusuna.

Gözləməkdən gözümlə çuxura düşüb,
gör heç soruşursan, nə çöküntüdü?
Sənli xatirələr dağılıb evə -
bağışla, otağım tör-töküntüdü.

BU GÜN VAXTIM YOXDU, BU GÜN ÖLÜRƏM

Yaranın üstü tək açıldı gözün -
indi bu yaradan axan qandı su.
Dərdin doquzuncu mərtəbəsində
bizim gözü müzdə saatnandı su.

Səni necə atım, necə, bilmirəm -
bir zərsən düşürsən heç üz üstə.
Şəklini asdığım mix qalib ancaq
sinə divarımın iç üz üstə.

İki tərəfin var - gözlərin, dilin:
bu işıq gələndi, o da it hürən...

Yerin ortası da təklərə küncdür

Gələ bilməyəcəm sənnən görüşə,
bu gün vaxtım yoxdu, bu gün ölürəm.

SƏNİ VURMAĞA DA QALXMAZ ƏLLƏRİM

Buludlar tozdu rümlə belə qopular
yağışın yol keçib axdığı yerdən?...
İlahi, indicə bir gül çıxacaq
dağ öz ürəyini sıxdığı yerdən.

Səni vurmağa da qalxmaz əllərim
atılsa üzünə ləçək tellərin...
səndən vəfaliymış sənin yolların -
hələ də keçirlər baxdığım yerdən.

Əh... birin bilirsən sən də, birin yox -
daha yıxılıram, heç xəbərin yox...
Gördüm ki tutmağa özge yerim yox,
tutdum yıxılmağa qorxduğum yerdən.

GƏL GEDƏK OTURUB SAATA BAXAQ

Neynirdim bu boyda ömrü ilahi,
bu boyda yırtıq yox bu yamaq üçün...
Bir göz qırpmınca ömür verəydin -
o da ki gözümlə qapamaq üçün.

Mən ki GÜNÜN gecə gözetçisiydim,
niyə basdı yuxu, nooldu yatdım?..
Bir uzaq yol gəldi bu baxt mənəcən,
o da gələn kimi yoruldu yatdı.

Söndür ekranları, ta bundan belə
nə filmə, nə də ki həyata baxaq.
Deyirlər saatda yaxşı vaxt gedir -
gəl gedək oturub saata baxaq.

BİR QURTUM SU VERİN

Yazmaq - qələm kimi yonulmaqdı da,
yonulub kağızdan yuxa çıxıram...
Qara günlər çıxır kir kimi məndən,
yuyunub beş arşın ağa çıxıram.

Nə yanğı söndürmək, nə içmək üçün -
bir qurtum su verin tüpürmək üçün...
Sənin ad gününə gül dərmək üçün
sinəmə çəkdiyin dağa çıxıram...

Öz üstümə qoşun göndərən şaham...
Yellər də qoşuldu mən çəkən aha...
Səni axtarmağa gedirəm daha -
ta mən də bu gündən yoxa çıxıram.

DARIXMA, DÜZƏLMƏYƏCƏK

Nə qalan kimi qalırım,
nə gedirəm gedən kimi.
Bir yekəpər Ölüm gəzir
yanımda Cangüden kimi.

Deyəsən dəli oluram,
qılan yox əlac başıma:
gövdəsindən dırmaşıram
yıxılmış ağac başına.

Ya sök, ya tik, nə fərqi var,
bu daxma düzəlməyəcək.
Gəl sənə təsəlli verim:
darıxma, düzəlməyəcək!

* * *

Budaq tökü barmı
bir quru çomaq qalıb.
Hər yer solub şəkildə,
təkcə saçlar ağ qalıb.

Son addım idi, atıb
ta dayandım həyatda:
axx, qaldı həmişəlik
izim ayağım altıda.

Mən də vətən yolunda
başımı qoydum yatdım.
Gördüm ki, yuxum gəlmir,
sonacan saydım yatdım.

Ay qız, sən kimsən belə
qarış-qarış gəlirsən.
Bir vaxt Tanrı gəlirdin,
indi Tanış gəlirsən.

QOLLARIM GÖYLƏRDƏ KOR AĞACIDI

Ya ovçu əlindən, ya quş başından -
kim dəyər hansından tələ dartılır?..
Onunçun düşür ki yerinə heç nə,
hər şey bu dünyada belə dartılır.

Ax, bu qara baxtın o ağ saçları
göründü altında qızıl tacların...
Yel əyə bilməzdi bu ağacları,
yarpaqlar özləri yelə dartılır.

Öldüm sevdasından bar ağacının...
Qollarım göylərdə kor ağac idi...
Kəndiri rezinmiş dar ağacımın -
bəxtəvər başıma, hələ dartılır!..

YAŞ YORĞUN GÖZLƏRİN TƏRİDİ...

Yuxu dərmanımı içimdə qəhər -
udub bu günü də yatdım bir təhər...
Gün döydü, qapı tək açıldı səhər,
gördüm gecə çıxır işıq içindən.

Üzü dönük baxtın üzü bəridi...
Yaş - yorğun gözlərin axan təridi...
Dünya - altı sümük üstü dəridi,
biz də bu bədənə boşuq içində.

Qələm - barmaqların altında tətik...
Ömrün daxilində hər gün bir qəpik...
Torpaq yeyir bizi bişdik - bişmədik,
gedirik bir taxta qaşığı içində.

QORXUT UŞAĞINI SALAM ƏMİYİNƏN

Sancıldı köksünə oxun itisi -
hayıf pozdu köynəyinin ütüsün...
Arzum yox, pulum yox, nəzir qutusu
mən nə niyyət tutum, nə salım sənə?...

Həkiməm xalatım kəfən, qəm iynəm,
qorxut uşağını Salam əmiynən...
Qollarım bağlanıb qopuz simiynən,
həə, ərə gedən qız, nə çalım sənə?

Boğulub üzürəm, batıb gedirəm...
Başımı əsa tək tutub gedirəm...
Səni həmişəlik atıb gedirəm,
işdi dönər olsam, nə alım sənə?

31 YAŞIN ŞƏRİ

Təkəm lap otuzbir rəqəmi kimi.
Yel əsir əsəbdən titrəyir qapım.
Bir stol açmışam, süfrəmin üstə
bircə qab çatışmır - mürəkkəb qabı...

Vaxt axır, otuzbir yaş damcılar
aram-aram düşür hələ üstümə.
Elə üşüyürəm, O da yoxdu ki,
gəlib ƏLLƏRİNİ sərə üstümə.

Bu köhnə kirayə evin yiyəsi
yenə "qulağını" burur saatın:
- Fikirdən neçədə ayılacaqsan,
ay oğul, neçəyə qurum saatı?

SAC ÜSTDƏ QOVRULAN QAR DƏNƏSİYƏM

Ad günüm... bir il də ötdü noolsun?!..
Bir azca təzəyəm, bir azca qədim.
Ax, yıgdim telefon nömrəsi kimi
otuzbir yaşı da, "ora düşmədim".

Sac üstə qovrulan qar dənəsiyəm,
Bilmirəm yaydımı, ya qışımı indi.
Allah, mən içimi yedim qutardım,
bu dəri süfrəni yığışdır indi.

Atsana bu ağır çəkiylə məni,
yarı ruh - yarı can bölüb atsana.
Bu yer kürəsini çəkməmin altdan
bir lopa palçıq tək silib atsana.

MƏN AĞI DEMƏYİN BOŞBOĞAZIYAM

İlahi, ağzımın dadımı qaçıb -
yağışın duzludu, qarın şit düşür?!..
Bir açar da düşməz aç qapını,
amma bağlamağa hər kilid düşür.

Elə nazılmışam, quş boğazıyam...
Büstün qəhər tutmuş daş boğazıyam..
Mən ağı deməyin boşboğazıyam,
çənəmin altına yüz meyid düşüb.

Dil öyrən vəsiyyəti deməyə, qağa...
Götür qulluğuna məni "ağ" ağam...
Gedirəm çürüyüb sümük olmağa,
gör ha, dalımcı da bir ac it düşüb.

DEYİRƏM QÜRBƏTDƏNƏM

Noolsun bu vətəndənəm,
noolsun bu kənddənəm.
Soruşurlar haralısan,
deyirəm Qürbətdənəm.

Bu ruh bu cannan əlbirdi,
bu sümük bu dəriynən...
Gedən ömrə ƏL eləyir
saat öz KƏFKİRİYNƏN.

Bir ağır qəzaya düşdük
bir gündə, bir saatda -
Kimi maşın altı qaldı,
kimi Allahın altıda.

DÜNƏN TOYUMDA İDİM

Neynək, iş-işdən keçib,
olan-olub, deyirlər
Sən məni öldürəndə
görən olub, deyirlər.

Gir tabutum altına -
çətirlən çıx gəzməyə
Qanıma səp üstünə -
ətirlən çıx gəzməyə.

Təki kefin kök olsun,
mənim zalım sevdiiyim
Dünən TOYUMDA idim -
yerin məlum, sevdiiyim.

ƏDALƏT •

18 iyul 2025-ci il

İşğaldan azad olunmuş ərazilərə “Böyük Qayıdış”

№ 26 (2449) 18 iyul 2025-ci il

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

Yadıma bir mahnının sözləri düşür: “Ayrılığın üzü dönsün...”. Bəlkə də dünyada Vətəndən ayrılıqdan, həsrətdən ağır dərd, kədər yoxdur. Çünki ən azından insan Vətənindən didərgin düşəndə, uzaq olanda onun bütün ümidləri də elə puç olub gedir. Çox nadir adamlarda bu ümid yaşayır və Allaha bel bağlayır. Allaha bel bağlayır ki, o, nə vaxtsa didərgin düşmüş, qaçqın düşmüş yurduna geri dönəcək. Zarafat deyil, bizdə də bir milyona yaxın insan düz 30

rayıla, Hadruta, Qubadlıya, Şuşaya, Zəngilana, Ağdama, Laçına və Kəlbəcərə Azərbaycan bayrağını taxtdılar. Antiterror əməliyyatı zamanı isə bütün Qarabağ, o cümlədən Xankəndi, Xocavənd, Xocalı, Əsgəran... Və digər yaşayış məntəqələri, kəndlər və qəsəbələr erməni mürdərindən azad edildilər. Və beləcə Vətənimiz, yurdumuz rahat nəfəs aldı...

...30 ildən sonra insanlar yenidən Zəngilana, Füzuliyə, Laçına və digər yaşayış yerlərinə qayıtmağa başladılar.

ğını torpağa - ən uca yerə sancdılar!

Füzuli şəhəri işğaldan azad olundandan sonra qısa müddətdə yenidən tikilməyə başlandı. Orda yeni infrastruktur - su, işıq, qaz, rabitə xətti çəkildi. Bərbad yollar yenidən tikilərək asfaltlandı. Ən böyük iş isə çoxlu sayda yaşayış binalarının tikilməsi, inşa edilməsi idi. Bununla yanaşı, məktəb, sosial obyektlər və digər bir-birindən gözəl tikililər inşa olundu. Ən başlıcası Füzuli yenidən, yavaş-yavaş o əvvəlki şəhər görkə-

İNSAN ƏN ÇOX VƏTƏNƏ QAYIDANDA SEVİNİR

ildən çox öz yurd yerlərinə həsrət qaldılar. Amma nə yaxşı ki, bir gün günəş doğdu, bir gün Ali Baş Komandan, prezident İlham Əliyev əmr verdi və Azərbaycan Ordusu da erməni işğalında olan rayonlarımızı azad elədi.

Torpaqlarımızın 20 faizi ermənilər tərəfindən işğal olundandan sonra öz yurdlarından məcburi didərgin salınmış insanlar düz 30 il Vətənsiz yaşadılar. Daha doğrusu, bir milyona yaxın insan 30 il bu dərddə çarpışdı, vuruşdu, hər şeyə dözdü. Amma dərde dözməyənlər də oldu. Onlar dərddən alışıb-yandılar və dünyasını dəyişdilər. Axır ki, ikinci Qarabağ savaşından - daha doğrusu, 2020-ci il 44 günlük Böyük Vətən müharibəsindən sonra işğal altında olan torpaqlarımız azad olundu. Qüdrətli Azərbaycan ordusu və Azərbaycan əsgəri Vətənimizi erməni işğalından təmizləyərək, Füzuliyə, Cəb-

Yurd yerinə qayıdanların necə sevindiyyənin mən də şahidi olmuşam. Ən azından ona görə ki, mənim də Vətənim Füzuli 30 il erməni işğalı altındadır. Və 30 ildən sonra insanlar qısa zaman kəsiyində tikilmiş, inşa olunmuş Füzuli şəhərinə qayıtdılar. Əlbəttə, Füzuli şəhərini ermənilər yer üzündən silmişdilər. Hansı ki, bir-birindən gözəl parkları, xiyabanları, yaşayış binaları, sosial obyektlər, məktəblər, xəstəxanalar, restorantlar, istirahət mərkəzləri var idi. Ermənilər onların heç birini salamat qoymamışdılar. Hətta Füzuli şəhəri erməni işğalından azad olunanda bu barədə Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyev qələbə xəbərini verəndə bayrağı sancmağa bir ev, bir mənzil, bir sosial obyekt tapmamışdılar. Prezident də demişdi ki, bayrağımızı ən uca yerə - torpağa sancın! Azərbaycan əsgəri də Prezidentin tapşırığını yerinə yetirərək, Azərbaycan bayra-

mini aldı. Orda Beynəlxalq Hava Limanı qısa zaman kəsiyində tikilərək istifadəyə verildi. İnsanların istirahəti üçün lazım olan digər şərait də yaradıldı. Və bundan sonra insanların köçü başladı.

O köçlər Füzuli şəhərinə gedəndə mən də onların yanında idim. Daha doğrusu, şəhərə köçənlərin əksəriyyəti ya qohumum, ya da tanışlarım idi. Özü də onlar Füzuliyə qayıdarkən yol polisini və təcili tibbi yardım maşınlarının müşayiətilə geri döndülər. Mikroavtobus şəhərə girəndə yaxın dostlarımdan olan Elmin İdrislinin gözləri yaşardı. Dedi, əhd eləmişəm ki, Füzuliyə girəndə onun torpağından öpəcəyəm. Torpağını sığallayıb, köksümə basacam! Elə belə də etdi. Mikroavtobusdan düşən kimi əyilib torpaqdan öpdü, sonra da onu bağrına basdı. Əziz balasını, anasını, atasını hansı sevgiylə əzizləyirdisə, torpağı da elə bir məhəbbətlə qucaqladı. Gözləri yaşardı və boğazını qəhər boğdu. Amma bu göz yaşları 30 il bundan əvvəlki göz yaşlarına bənzəməirdi. Və bu göz yaşları həsrət, kədər göz yaşları deyil, sevinc və vüsal göz yaşları idi...

...Sonra sevinə-sevinə hökumət nümayəndələri tərəfindən ona verilən və ailəsinə ayrılmış mənzilin açarını aldı. Bax, onda dostum və qardaşım Elmin İdrislinin gözlərində dünya boyda bir sevinc gördüm. O sevinc tək onun gözlərində deyil, Füzuli şəhərində yeni mənzillərin açarla-

rını alan bütün insanların gözlərində hiss olunurdu. Elmin açarı aldı, ailəsi - balaları, əzizləri ilə birlikdə yeni tikilmiş binaya sarı getdi və mənzilinin qapısını açarla açıb içəri keçdi. Gözəl və yaraşıqlı otaqlar idi. Bir otağa baxdı, bir divara baxdı, bir də tavana diqqət yetirdi və yenidən gözləri doldu. Dedi ki, mən həmişə köhnə evimizi yuxumda yanmış görürdüm. Görürdüm ki, ev yanıb, heç qapısı, pəncərəsi də qalmayıb. Fikirləşirdim ki, gedib bəlkə daşını taparam. Amma daşını da aparmışdılar. İndi şükür Allaha, yeni evimizdəyəm. Heç onu da düşünmürdüm ki, Füzuli şəhəri alınar və biz də belə qəşəng və yaraşıqlı mənzilə köçərik. Yuxumuzda görmədiklərimizi Prezident İlham Əliyev bizə həyatda bəxş elədi. Atam sağ olsaydı, Füzulini görüb sevinərdi. Elə o da mənim kimi evimizin daşından, torpağından öpərdi. Elmin İdrislinin atası çox böyük ziyalı olub. Füzuli rayonunda Tarix Diyarşünaslıq Muzeyinin direktoru idi, həm də elmlər namizədiydi. Bir ziyalı, bir alim kimi adı və soyadı Füzulinin tarixinə düşüb.

Elmin İdrislə yanaşı, Füzuli şəhərinə köçmüş Cəmil kişini, Rəhim kişini, Əvəz kişini də təbrik elədik. Onlara gözləyinciliyi verdik. Əvəz kişi dedi ki, bala, mənim 90-a yaxın yaşım var. Düşünürdüm

ki, ölərəm, Füzulini görmərəm. Amma Allah mənə möhlət verdi və bu sevinci yaşadım. Mənim kimi 5 minə yaxın Füzuli sakini şəhərə köçüb. Buna görə göydə Allaha, yerdə Prezidentimiz İlham Əliyevə və minnətdaram.

Bilirsiniz, Füzuli necə gözəldir?! Təmiz havası, təmiz suyu, təmiz insanları! İndən sonra öləmə, heç bir dərdim yoxdur. Bilirəm ki, öz Vətənimdə dəfn olunacağam.

Bəli, füzulililər bu gün yurda qayıdıblar, öz gözəl şəhərlərində yaşayırlar və işləyirlər. Bundan gözəl nə ola bilər?!

Yurda döndən bu insanların çöhrəsində 30 ilin həsrəti əriyib və onun yerinə təbəssüm, sevinc qonub. Əlbəttə, hər adama da, hər insana da ayrılıqdan sonra Allah-Təala vüsal qismət etmir. Bu 30 ildə bir milyona yaxın insanın hansı çətinliklər yaşadığı, hansı məşəq-qətlərlə üzləşdiyi hamımıza aydındır. Aydın olmayan o idi ki, erməni vəhşiləri tərəfindən rayonlarımız işğal olunmuşdu. İndi bu insanların xoş gününü, xoş anlarını görəndə adam istər-istəməz kövrəlir. Kövrəlir ki, nə yaxşı elini-obasını sevən bu insanlar yenidən Vətənə qayıtdılar, xoşbəxt və xoş günlərini yaşamağa başladılar!

EMİL FAİQOĞLU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ

MEDIANIN İNKİŞAFI AGENTLİYİNİN MALİYYƏ YARDIMI İLƏ

«Teatrın dostu» mükafatı təqdim olundu

Kukla Teatrı daha bir mövsümü uğurla başa vurdu

Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrında sənət ocağının 93-cü mövsümünün bağlanış və Azərbaycan milli mətbuatının 150 illiyi münasibətilə media nümayəndələri üçün təsis olunan ənənəvi «Teatrın dostu» mükafatının təqdimat mərasimi keçirilib.

Adalet.az xəbər verir ki, mərasimdə Milli Məclisin Mədəniyyət Komitəsinin sədr müavini, deputat Günay Əfəndiyeva, deputatlar Jalə Əliyeva, Elnarə Akimova, eləcə də Mədəniyyət Nazirliyi təmsilçiləri, Meksikanın ölkəmizdəki səfiri Viktoriya Romero, Azərbaycan Teatr Xadimləri İttifaqının sədr müavini, Xalq artisti İlham Namiq Kamal, aparıcı kütləvi informasiya vasitələrinin təmsilçiləri, mədəniyyət və incəsənət xadimləri iştirak ediblər.

Teatrın direktoru, Əməkdar mədəniyyət işçisi Rəşad Əhmədov başa çatmaqda olan mövsümə nəzər salıb. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrının 2025-ci il festival gündəliyi də zəngin olub:

«İlk olaraq Türkiyədə IV Beynəlxalq Hadi Poyrazoğlu Kukla və Qaragöz Festivalında iştirak etdi.

Teatrın heyəti aprelin 21-dən 26-dək Türkiyədə səfərdə oldu və bu çərçivədə tamaşaçılara «Cırdanın Türkiyə macəraları» adlı tamaşa-konsert təqdim olundu.

Onu da qeyd edim ki, bu festivala biz də ev sahibliyi edirik. Yeni qardaş Türkiyə ilə Azərbaycan kuklaçılarının müştərek sənət aksiyasıdır. Kuklaçılar 20-26 may 2025-ci il

tarixlərində qardaş ölkə Qazaxistanın Almatı şəhərində «Orteke» VII Beynəlxalq Kukla Teatrları Festivalında «Melisa» tamaşası ilə çıxış edərək Qazaxistan Mədəniyyət və İnformasiya nazirinin xüsusi təşəkkürnaməsini aldılar.

Təmsilçilərimiz 10-16 iyun tarixlərində Rusiyanın Sankt-Peterburq şəhərində keçirilən II Beynəlxalq «DEMMENTEST - 2025» Kukla Teatrları Festivalında da uğurlara imza atdılar.

Qeyd edək ki, E. S. Demmeni adına Sankt-Peterburq Dövlət Marionet Teatrının İkinci Dünya Müharibəsində qələbənin 80 illiyinə həsr etdiyi festival «Dünya bizim əllərimizdədir» şüarı ilə keçirilirdi və kuklaçılar tədbirdə iki dəfə Sovet İttifaqı Qəhrəmanı Həzi Aslanova həsr olunmuş «İnnab ağacı» tamaşası ilə çıxış etdilər.

Daxili qastrol proqramı çərçivəsində Göyçay, İsmayilli, Lənkəran şəhərlərinə qastrol proqramlarını reallaşdırdıq.

Onu da deyim ki, bir teatr təşkilatı olaraq işğaldan azad olunan, böyük köçün qayıtdığı torpaqlarımı-

raqlı sərgilər də oldu. Sözsüz ki, müxtəlif mədəniyyətlərin, teatr sənətlərinin təbliğində bu kimi aksiyalar maraqlıdır. Bu mövsümdə Gürcüstan və Özbəkistan kukla teatrları ilə əməkdaşlıq haqqında yeni mərhələyə qədəm qoyduq. Qarşılıqlı qastral səfərləri, festival və tamaşa hazırlanması kimi fərqli sitiqamətləri əhatə edən bu əməkdaşlıq müqavilələrinin təzahürü olan təşəbbüslər qarşıdakı mövsümdən özünün icrasına başlayacaq.

Teatr-tamaşa müəssisəsi kimi tamaşa planımızı bu mövsümdə də artırmaq istəyirik.

Plan və plandankənar olmaqla 7 yeni səhnə əsəri - «Nənəmin aş qazanı», «Şaxta baba haradadır?», «Yalqızaq», «Bir dəfə Şamaxı xanlığında», «Leylək və Müqəvvə», «Sirlidolça» və «İnnab ağacı» tamaşaları balaca teatrsevərlərin ixtiyarına verildi. Teatr direktoru ilin sonunadək daha üç səhnə əsərinin hazırlanacağını və daha 2 beynəlxalq festivalda iştirak edəcəklərini də diqqətə çatdırıb. Deputatlar Günay Əfəndiyeva, Jalə Əliyeva və Elnarə Akimova milli kukla sənətimizin inkişafında bu teatrın müstəsna rol oynadığını deyiblər. Bildiriblər ki, yetişən nəsillərin incəsənətə, bu vasitə ilə cəmiyyətə münasibətinin formalaşmasında kukla teatri və kukla sənəti böyük rol oynayır. Bu mənada ömrünü bu sənətə həsr edənləri fədakar adlandırıblar. Həyatının böyük hissəsini şırma arxasında keçirməklə Vətən övladlarının sənət zövqünü formalaşdıran bütün kuklaçılar

ra təşəkkür ediblər, onların əməyinin daim yüksək qiymətə layiq olduğunu deyiblər. Tədbir millət vəkillərinə və media təmsilçilərinə «Teatrın dostu» rəmzi mükafatının təqdimatı ilə davam edib. Bağlanış mərasimində teatrın dörd əməkdaşına - Əməkdar artist Rəhman Rəhmanov və Əməkdar mədəniyyət işçisi Aslan Fətullayeva Teatr Xadimləri İttifaqının təsis etdiyi «Teatr fədaisi» medalları, sənət ocağının dram artistləri Lina Məmmədova və Afət Zülfüqarovaya ittifaqın Fəxri fərmanları təqdim olunub.

Təltifçilərin simasında bütün kuklaçılar və media mənsublarını təbrik edən ittifaqın sədr müavini, Xalq artisti İlham Namiq Kamal fədailik, sənətə təmənnaşlıq bağlılıq tələb edən kukla sənətini yaşadan və gələcək nəsillərə çatdıran sənət insanlarına, istedadlı və peşəkar kuklaçılara, onların əməyini, ümumən teatr sənətimizi daim təbliğ edən mətbuat nümayəndələrinə, media təmsilçilərinə təşəkkür edib.

Çıxışların ardınca bir neçə jurnalista «Teatrın dostu» mükafatları təqdim olunub. Qeyd edək ki, təltif olunanlar sırasında Bakıvaxtı.az xəbər portalının baş redaktoru Qalib İbrahimov da var. Cari mövsüm ərzində səmərəli fəaliyyətinə görə seçilən kollektiv üzvlərinin də təqdimatından sonra tədbir musiqi nömrələri ilə davam edib.

Sevilən ifaçılar, Əməkdar artistlər Elza Seyidcahan və Firuzə İbadova, Müstəqil «Oyuq» Uşaq Teatrı dillər əzbəri olan mahnıların ifa ediblər, sənət ocağı və kollektiv haqqında xoş sözlərini dilə gətiriblər, qarşıdan gələn Milli Mətbuat və Jurnalistika günü münasibətilə media nümayəndələrini, milli mətbuatımızın fədakarlarını təbrik edərək, onlara yeni yaradıcılıq uğurları arzulayıblar.

Türkiyənin sitrus ətrli cənub sahilləri - məşhur Türk Rivierası - Aralıq dənizi hövzəsinin ən gözəl və füsunkar bölgələrindən biri hesab olunur. Təbiətin bütün gözəlliklərini özündə birləşdirən bu möhtəşəm sahil zolağı, həm istirahət, həm də macara dolu avtomobil səyahətləri üçün ideal şərait yaradır. Dumanlı dağların ətəklərində uzanan mənzərələr, mavi dənizlə birləşərək hər addımda sizi valeh edəcək.

Kaşdan Alanya doğru uzanan marşrut boyunca yolçuları bir-birindən maraqlı, fərqli və yaddaqalan dayanacaqlar qarşılayır. Səfər boyunca qədim şəhərlər, sahil boyu yerləşən sakit koylar, şəffaf sulara sahib çimərliklər və hər kəsin zövqünə uyğun kiçik, səmimi sahil şəhərcikləri ilə qarşılaşacaqsınız. Bu bölgənin ürəyi sayılan Antalya isə səyahətinizin ən yaddaqalan hissələrindən birinə çevriləcək. Təxminən 1000 kilometr uzunluğundakı bu sahil xətti boyunca sizi yalnız gözəl mənzərələr deyil, həm də zəngin Aralıq dənizi mətbəxi, su idmanları, paraşütlə uçuş, qolf, spa və wellness xidmətləri ilə təchiz olunmuş dəbdəbəli otellər və daha nələrlər gözləyir. Türkiyənin Aralıq dənizi sahillərində unikal bir təcrübəyə başlamaq istəyənlər üçün ən uyğun başlanğıc nöqtəsi Antalya və ya Dalaman hava limanlarıdır. Hər iki şəhərdən avtomobil icarəyə götürərək bölgənin əsrarəngiz mənzərələrini öz təminizlə kəşf etməyə başlaya bilərsiniz. Səyahətinizin ilk dayanacağı Kaş şəhəri sakit və cazibədar mühiti ilə seçilir. Bu sahil şəhəri həm kənd ab-havasını qoruyub saxlamış, həm

də zəngin tarixi və təbii gözəllikləri ilə məşhurdur. Burada qədim dövrlərin izlərini bu günə daşıyan Xantos, Patara və Myra kimi Likya şəhərləri yerləşir. Kaş həmçinin Avropanın «ən gözəl 40 çimərliyi» siyahısına daxil edilmiş Kaputaş sahilinə də tanınır.

Kaş yalnız yerüstü deyil, sualtı gözəllikləri ilə də seçilir. Büllür kimi təmiz sular, rəngarəng sualtı həyatı və maraqlı batıqlar bura gələn dalğıcılar üçün unudulmaz təcrübə vəd edir. Kaş bu baxımdan dünyanın ən yaxşı on dalğıc məntəqəsindən biri hesab olunur. Şəhərdən cəmi bir saatlıq məsafədə yerləşən Kekova adası isə xüsusilə diqqətəlayiqdir. Burada, dəniz sularının altında qədim bir şəhərin izləri qorunur. Sualtı xarabalıqları ən yaxşı şəkildə kayakla dəniz turu zamanı izləmək mümkündür - sakit, laguna bənzər sular (sakit, dənizdən qismən ayrılmış və dayaz su sahəsi) bu təcrübəni daha da yaddaqalan edir. Təxminən 40 dəqiqəlik səyahətdən sonra Demrəyə çatacaqsınız - qədim Likya şəhəri olan Myranın mərkəzi. Bu şəhər zəngin tarixi ilə seçilir və Santa Klaus obrazının ilham mənbəyi olan Müqəddəs Nikola kilsəsinə ev sahibliyi edir. Burada həmçinin qayalara oyulmuş möhtəşəm Likya qaya məzarlıqları diqqəti çəkir. Daha sonra, təxminən iki saatlıq yol qət etdikdən sonra, sizi Olymposun dramatik

xarabalıqları və vətəni təbiətli çimərliyi qarşılayacaq. Buradan azca irəlidə isə Çıralı yerləşir - uzun sahilə ilə məşhur olan bu məkan, Caretta caretta nəhəng dəniz tısbağalarının yumurtladığı nadir yerlərdən biridir. Eyni zamanda, Çıralı Yanartaş (Chimaera)

kimi tanınan və dağ ətəyindən əbədi alovların çıxdığı məşhur məkanı ilə də diqqət çəkir. Yolunuzu azca davam etdirərək, yarım saatdan bir saata qədər müddətdə, Roma dövründə önəmli liman şəhəri olan romantik Fazelisi və dalğıc və jet-ski sevərlərin sevimli məkanı Kemərə çatacaqsınız. Bu məkanlar Antalya şəhərinin canlı mərkəzinə doğru gedən yolda dayanmaya dəyər səbəblərdəndir. Bundan əlavə, bu sahil xəttindən möhtəşəm Tahtalı dağına da rahatlıqla çıta bilərsiniz. Burada fəaliyyət göstərən tele-

ferik sizi dənizə möhtəşəm panoramik mənzərəsi açılan yüksəkliklərdən birinə aparır.

Təxminən 45 dəqiqəlik səfərdən sonra sizi Antalya şəhərinin mərkəzi qarşılayacaq - canlı mədəniyyət mərkəzi və özünün cazibədar qədim məhəlləsi, Kaleiçi ilə məşhurdur. Burada şəhərin zəngin və çoxqatlı tarixinə səfər edərkən eyni zamanda fəal və canlı atmosferi hiss etmək mümkündür. Kaleiçi məhəlləsinin əsas görməli yerlərinə qədim şəhər divarları daxildir ki, burada Roma, Şərq Roma (Bizans), Səlcuq və Osmanlı dövrlərinin izləri

öz əksini tapıb. Bölgənin simvollarından biri olan Hadrian qapısı isə Roma imperiyası dövrünə aiddir. Divarların xaricində isə Osmanlı dövrünə aid köhnə yalılar diqqəti çəkir. Bu qədim məhəllənin cənubunda isə tarixi Roma limanı yerləşir. Burada ənənəvi qayıqlar sakitcə dalğalanır. Marina sahilindəki restoranlardan birində təzə tutulmuş balıq, istiridyə, ahtapot, kalamar və karides kimi dəniz məhsullarını, yerli üzüm növlərindən hazırlanan Türkiyə ağ şərabı və zəngin qəlyanaltı çeşidləri ilə birlikdə dad-

maq mümkündür. Səyahətiniz şərq istiqamətində davam etdikcə, qədim dəniz bölgəsi Pamfiliyanın daha çox xəzinələri qarşınıza çıxacaq. Təxminən 30 dəqiqəlik yol qət etdikdən sonra, Roma dövrünün zəngin şəhəri Perge sizi qədim xarabalıqları ilə valeh edəcək. Yol boyunca əlavə 40 dəqiqəlik məsafədə isə Aspendos sizi möhtəşəm Roma teatri ilə heyran qoyacaq. Bu teatr bu gün də mədəni tədbirlərə ev sahibliyi edir. Aspendosun möhtəşəm su kəmərləri isə Roma mühəndisliyinin nə qədər inkişaf etmiş olduğunu göstərir. Bu iki qədim məkan arasında Belek, yaşıl, zəngin qolf kurortları və Mavi Bayraq statuslu çimərlikləri ilə məşhurdur. Yarım saatlıq məsafədə yerləşən Side isə qədim tarixi və sahil gözəlliklərini bir araya gətirir. Xüsusilə gün batımı vaxtı su kənarında möhtəşəm şəkildə yerləşən Apollon məbədi sizi valeh edəcək.

Yay aylarında Aspendos və Side ölkənin «Gecə Muzeyləri» layihəsi çərçivəsində saat 22:00-dək ziyarətçilərə açıq olur. Gecənin işıqları altında bu tarixi məkanlar başqa bir sehirli görünüş qazanır. Daha bir saatlıq sürüşdən sonra Alanya şəhərinin şərq hissəsini kəşf etməyə davam edə bilərsiniz. Burada İncekum kimi Mavi Bayraq çimərlikləri və Damlatış mağarası kimi təbii gözəlliklər sizi qarşılayır.

Təsisçi və baş məsləhətçi: Aqil ABBAS	Qəzet «Ədalət» qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnmiş və «Son dakika» MMC Neşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilmişdir.	KAPİTAL Bankın 1 sayılı Nəsimi rayon filialı. kod: 200112 h/h Müxbir hesab: 0137010001994 S.W.I.F.T. Bik: AIIBAZ 2xhesab N: 38070019411100451111 VOEN: 1300456161 İndeks:0107 Qeydiyyat nömrəsi 100	Ünvan: Bakı AZ1073 Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, «AZƏRBAYCAN» neşriyyatı, 6-cı mərtəbə. Telefon: 538-05-50, 538-51-31, 534-55-98 Faks: 539-80-26 adaletqezeti@rambler.ru adaletqezeti@mail.ru, adaletqezeti@box.az	Tiraj: 1500 Sifariş: 237 Çapa imzalanmışdır: 17.07.2025
Baş redaktor: İradə TUNCAY	Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.			

ƏDALƏT •

18 iyul 2025-ci il